

ਗਿਆਨ-ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

ਤਰਕਸ਼ੀਲ

TARKSHEEL

ਜਨਵਰੀ-ਫਰਵਰੀ 2017

ਅੰਤਰ ਝਾਤ:

- ਨੋਟਬੰਦੀ : ਕੀ ਤੇ ਕਾਰਨ ? (2)
- ਮਨੁੱਖ, ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਸਮਾਜ (12)
- ਸੁਆਲਾਂ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ (15)
- ਯੋਗਾ : ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਹਥਿਆਰ (34)
- ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੀਏ (32) ... ਤੇ ਹੋਰ ਗਿਆਨ ਭਰਪੂਰ ਲਿਖਤਾਂ

20/-

‘ਬਲਦਾ ਰਹੁ ਤਰਕ ਦੇ ਦੀਵਿਆ ਤੂੰ ਅਗਿਆਨ ਮਿਟਾਉਣਾ, ਲੋਅ ਪਸਰੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ, ਤੂੰ ਗਾਂਹ ਹੁਸ਼ਨਾਉਣਾ।’

2017 : ਸਾਲ ਮੁਬਾਰਕ... !

ਮੈਂ ਕਿਸ ਸਾਲ ਮੁਬਾਰਕ ਆਖਾਂ
ਕਿਸ ਕਰਾਂ ਖੁੱਤ ਸਵੇਰਾਂ।

ਤੇਰੇ ਘਰ ਦੇ ਕੰਨੇ ਪੁਖਦੇ
ਮੇਰਾ ਸੁੱਤੇ ਬਨੇਰਾਂ।

ਘਰ ਮੇਰੇ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਨਾ ਗਲਿਆ
ਸਾਲ ਮੇਰੇ ਕੀ ਪੂਰਨ

ਪੈਰੀ ਸਦੀ ਕੇ ਨਰਕ ਰੰਗਦਾ
ਕੌਰੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ

ਗੀਰਖ ਦਾ ਵੀ ਹੁਣ ਦਿਲੀ ਵਿੱਚ
ਪੈਰਾਂ ਹੁਣ ਬਸੇਰਾਂ।

ਮੈਂ ਕਿਸ ਸਾਲ ਮੁਬਾਰਕ ਆਖਾਂ
ਕਿਸ ਕਰਾਂ ਖੁੱਤ ਸਵੇਰਾਂ।

ਵੈਟ-ਬੇਨੇ ਸਲਵਾਸ ਮਿਲਦੀ
ਘਰ-ਘਰ ਮਾੜਮ ਛਾਇਆ

ਹੱਥੀਂ ਤੋਰਿਆ ਪੈਰ ਪੁੱਦੇਸੀ
ਖੁੱਤ ਬਤਨੀ ਨਾ ਆਇਆ

ਕਿਸ ਹੋਰੇ ਦਿਹ ਜਿੰਦਾ ਜਿਹਾਣੀ
ਸੰਘਣਾ ਦਰਦ ਚੜ੍ਹੇਗਾ।

ਮੈਂ ਕਿਸ ਸਾਲ ਮੁਬਾਰਕ ਆਖਾਂ
ਕਿਸ ਕਰਾਂ ਖੁੱਤ ਸਵੇਰਾਂ।

ਔਗ ਦੀ ਲੀਕ ਧਰਤ ਤੇ ਵਾਹ ਤੇ
ਨਿੱਕ ਦਿਨ ਗੁੜੀ ਜ਼ਰਦੇ

ਅਮਨ ਏਕੇ ਦਾ ਦੇਵਣ ਹੋਵਾ
ਵਿੱਚ ਬਲੁਹੇ ਧਰਦੇ

ਗਹਿਬਰ ਅਤੇ ਦਲਾਨ ਦਾ ਨਾਤਾ
ਹੋਇਆ ਹੋਰ ਘਟੇਗਾ।

ਮੈਂ ਕਿਸ ਸਾਲ ਮੁਬਾਰਕ ਆਖਾਂ
ਕਿਸ ਕਰਾਂ ਖੁੱਤ ਸਵੇਰਾਂ।

ਕੰਦਾ ਧਰੇ ਰਖਵਾਲੀ ਦੇਸ਼
ਵਾਕ ਖੇਤ ਨੂੰ ਖਾਵੇ

ਹਰ ਉਸ ਔਖ ਦਾ ਸੀਰਾ ਰੋਖਨ
ਜੇ ਗਹਿਆਵਲ ਰਾਹਵੇ

ਹਰੇ-ਕਚੂਰ ਲੜਾਓ ਸੁਖਨ
ਪਿਤਰਭ ਨਾਇਆ ਭੋਰਾਂ।

ਮੈਂ ਕਿਸ ਸਾਲ ਮੁਬਾਰਕ ਆਖਾਂ
ਕਿਸ ਕਰਾਂ ਖੁੱਤ ਸਵੇਰਾਂ।

ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਨਿਰਨਾਵੇ ਮੇਰੇ
ਜਿਹ ਲਈ ਸਾਜਿਸ਼ ਪਾਏਦਾ

ਹਰਕ ਦਲੀਲ ਜ਼ਿਆਦ ਦਾ ਪਾਂਘੀ
ਗੱਥ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਵਾਂਗ ਨੜਦਾ

ਨੇਰ ਨੇਰ ਲਈ ਬਣਦਾ ਹੈਰ
ਪਾ ਕਾਨਭ ਦਾ ਘੋਰਾਂ।

ਮੈਂ ਕਿਸ ਸਾਲ ਮੁਬਾਰਕ ਆਖਾਂ
ਕਿਸ ਕਰਾਂ ਖੁੱਤ ਸਵੇਰਾਂ।

ਵੀਰ ਰਾਵੇਲਕਰ ਦੇ ਗੁਪਟੇ ਨੂੰ
ਕਾਫ਼ਾ ਕੇ ਖੇਤ ਸਾਉਂਦੇ

ਰੋਕਨੀਆ ਦਾ ਕੁਨਥਾ ਆਖੇ
ਕਿੰਨ ਨੂੰਰ ਦੇ ਚਾਉਂਦੇ

ਘਰ ਹਿਲਾਨ ਵਿਧੁਣਾ ਲਿਡੀ-ਲਾਣਾ
ਪਰਥੇ ਸਿੱਚ ਦਾ ਜੋਰਾਂ।

ਮੈਂ ਕਿਸ ਸਾਲ ਮੁਬਾਰਕ ਆਖਾਂ
ਕਿਸ ਕਰਾਂ ਖੁੱਤ ਸਵੇਰਾਂ।

ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਖੁੱਤੇ
ਬਮਲੇ ਕੀਤੇ ਰੂਖ ਨੇ

ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਉਝੀਕ ਨਾ ਖੋਜੀ
ਪਰ ਲੋਦ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਸਿੱਖ ਨੇ

ਚੈਨ ਸਾਝੇ ਨੂੰ ਪੇਡੀ ਲਾ ਕੇ
ਬਜੇ ਹੂੰ ਤੋਰਾ ਜੋਰਾਂ।

ਮੈਂ ਕਿਸ ਸਾਲ ਮੁਬਾਰਕ ਆਖਾਂ
ਕਿਸ ਕਰਾਂ ਖੁੱਤ ਸਵੇਰਾਂ।

ਮਨਜ ਕੌਰ

94176-83769

ਨਾ ਰੋਕਣਦਾਨ, ਨਾ ਹੁਰਾ ਤੇ
ਨਾ ਖਿਲਕੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।
ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਫ਼ਰਿਹ ਦਾ ਹਰ ਮਿਸਤਰੀ
ਕੁਰਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। **ਐੱਸ. ਤਰਸੇਮ**

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ

ਯਸ਼ਵੀਰ ਲੋਕੇਵਾਲ
98153 17028

ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ

ਹੈਮ ਰਾਮ ਸਰੋਨੇ

98764 53561

ਰਾਮ ਸ਼ਰਨ ਲੱਖਿਵਾਲੀ

94173 62085

ਜਸਦੇਵ ਸਿਰਾਜੀ

98555 34721

ਪਾਲ ਭਾਰਾਪੁਰ

94173 13738

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ

magazinetaraksheel
@rediffmail.com

ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਭਾਰਾਪੁਰ, 94174 17538

ਸਰਕਾਰ : ਹਰਪ੍ਰੀਤ 'ਰੂਪੀ'

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ

ਅਦਵਾਦ ਗਿੱਲ, ਬੇਨੇਝਾ
ਨਵਦੀਪ, ਸੋਸਟਰ (ਯੂ.ਐੱਸ.)
ਮਾ. ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਿੰਘ ਬੇਨੇਝਾ
ਬਲਦੇਵ ਗਹਿਥਾ, ਟਰਾਂਟੋ

ਸਲਾਹ : 100 ਰੁਪਏ

ਵਿਦੇਸ਼ : 25 ਯੂ.ਐਸ. ਡਾਲਰ

ਜੇਕੇ ਤੇ ਸ਼ਾਹਿਦਾ ਦੇ ਵੇਚ/ਕਰਾਣਟ ਉਪਰ 'ਰਾਜਕੀਲ
ਰੁਸਾਇਤੀ ਪੰਜਾਬ (ਗਿੱਲ,)' ਵਿਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਨ
ਨਾਵੀਲੇ ਪੰਜਾਬ ਸੰਬੰਧਤ ਵੇਚ ਨਾ ਖਾਣਾ ਨੇ
ਸਲਾਹਕਾਰ ਪੰਜਾਬ (ਰਾਜਕੀਲ) ਉਪਰ।

ਖੇਡੇ ਅਤੇ ਹਰਨਾਵਾਂ ਤੇਜ਼ਰ ਲਈ ਪਤਾ :
ਮੁੱਖ ਸਕਰਨ.

ਰਾਜਕੀਲ ਰਾਜਨ, ਸੰਘਣਾ ਕਾਨੀਪਾਸ
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਚੌਥ, ਬਟਨਾ-145103 (ਪੰਜਾਬ)
ਫੋਨ : 01678-241466

ਕਲਵਿੰਦਰ ਸ਼ਰਨਾਨਾ ਸਿੰਘ, ਮੁਬਾਰਕ ਆਖੇ 'ਮਨਕ
ਪਰਥੇ' ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਰਾਜਕੀਲ ਪੰਜਾਬ (ਗਿੱਲ,)' ਨੇ ਕੀਤਾ
ਘਾਟ ਉੱਚ ਰਾਜਕੀਲ (ਸੰਘਣਾ) ਤੇ ਭਾਪਣਾ ਕੇ ਉੱਚ
ਰਾਜਕੀਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਰੁਸਾਇਤੀ ਪੰਜਾਬ (ਗਿੱਲ,)
ਕਲਵਿੰਦਰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਾਹੀ ਕੀਤਾ।

ਤਤਕਰਾ

ਸੰਪਾਦਕੀ	1
ਨੋਟ ਬੰਦੀ	2-7
ਮੁਲਾਕਾਤ	8-11
ਮਨੁੱਖ, ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਸਮਾਜ	12-14
ਸੁਆਲ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ	15-17
ਭਾਰਤੀਨ ਦਿਵਸ	18-21
ਮਨੋਰੋਗ ਮਾਹਿਰ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ	22-24
ਰਾਹ ਰੁਝਾਨਾਈ	25
ਪੈਲਾਂ	26-27
ਯੋਲ ਸਟੀਕੀ	28
ਬੁਨਿਮਤ ਜਾਤਰਾ	29-31
ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੀਏ..	32-33
ਯੋਲ-ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਕ ਹਥਿਆਰ	34-37
ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ	38-39
ਵਿਸ਼ਵ ਤਰਕ ਦਰਪਣ	40-42
ਤਰਕ-ਸ਼ੈਲੀ (ਬੋਸ ਰਿਪੋਰਟ)	43-44
ਭਾਲ ਕੋਨਾ	45-46
ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ	47
ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ	48
ਪੇਸ਼ ਕਦਮੀਆਂ	49-52

ਇਹ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੰਬਰ 4-93 ਆਈਟਰ ਪੰਜਾਬ, (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ) ਮਿਤੀ 17-1-94 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਹਨੇਰੇ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਬਿਨਾਫ਼ ਸੱਚ ਦਾ ਪਰਚਮ ਚੁੱਕ ਕੇ 'ਬੂਝ-ਸੱਚ' ਦੇ ਮੈਦਾਨੇ-ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਖੇਡਨਾ ਵੀ ਮਥਾਨ ਨਾਲ ਹਰ ਬੈਠੇ, ਹਰ ਨੁੱਕਰ ਨੂੰ ਚੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁਝ ਰਹੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਬੀਓ ਅਤੇ ਪਾਠਕੋ, ਜਦੋਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦਾ ਇਹ ਅੰਕ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਤੁਸੀਂ 2017 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੋਧ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹੋਵੋਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਕੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਚੁੱਕ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਹਾਂ, ਇਹ ਅਤੀਤ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਦਰਿਲੀਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟੋਪ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ, ਸਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਬਧ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਯੀਤੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨੇ, ਸਾਡੇ ਬੱਲੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਤਾਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਾਰਜ ਵਿਉਂਤ ਲਈ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਇੱਕ ਆਧਾਰ। ਚੀਰ-ਖੇਡੇਨ, ਚੀਰ-ਸਬੋਬਦ ਮਿਲਨਤਕਸ਼ ਲੋਕ ਵੀਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਨਕਸ਼ ਭਾਲਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਟੀਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਕਿਰਤੀ ਬਮਾਤ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਇਨ-ਓ-ਇਨ ਬਧ ਹੋ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ, ਸਰੀਰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਗਰੀਬੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਬਲਾਨਤ, ਜਬਰ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀ ਮਾਰ ਬੱਲ ਰਹੇ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ-ਜਿਹੀਓ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਬਿਛਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਰੁਝਾਣ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰਕੂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੰਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਦੌਲਤ ਅਰਬਾਂ-ਖਰਬਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਇਹ ਸਥਾਨ ਅਨੈਤਿਕ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਮੱਛਾ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਚੀਰ-ਮਨੁੱਖੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਮਾਰ ਬੱਲ ਰਿਹਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬੇਰਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ 24 ਘੰਟੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸਮਝ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਅਲਮਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮਾਲੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮਝ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ, ਅਗੂਆਂ ਦੇ ਰੋਲ ਨੇ ਵੇਸਲਾਬੁਨ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਕਰਨਾ ਵੀ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਆਉ 2017 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹੋਇਆਂ, ਆਪਣੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਨਿਆਈਏ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰੀਏ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਅਵਾਮੀ ਬਾਇਰ ਬਸੀਰ ਰੁਬੇਨ ਨਜ਼ਮੀ (ਬਾਬਾ ਨਜ਼ਮੀ) ਆਖਦਾ:

ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਤਬਤੀ ਲੱਗਣੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ,

ਜਿਹੜੇ ਘਰੋਂ ਬਣਾ ਕੇ ਟੁਰਦੇ ਨਕਸ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਸਫ਼ਰਾਂ ਦਾ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ 8 ਨਵੰਬਰ, 2016 ਨੂੰ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਸੌ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰ-ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਨੋਟ ਅੱਜ ਤੋਂ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੱਜ ਤੋਂ (8 ਨਵੰਬਰ ਦੀ ਰਾਤ ਤੋਂ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਭਾਵ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਚੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਿਖਤ ਰਾਹੀਂ ਆਪਾਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਂਗੇ।

ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਾਂ ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਸੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਭਾਵਯੋਗੀ ਹੈ?

ਗ਼ਦਰ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਸਬੰਧੀ ਵੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਕੋਲ ਹੈ। ਸੰਨ 2012 'ਚ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਦੇਲੇ ਨੋਟ ਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਗੰਢਰਬ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ.) ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਫ਼ਰੀਜ਼ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਉਦੋਂ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰਾਜਨ ਨੇ ਮੋੜ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕਰੋਸੀ ਦੇ ਨੋਟਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਗਵਰਨਰ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਬਦਲੇ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੌ ਦੇ ਨੋਟ 'ਤੇ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਮੈਂ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੌ ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਬਰਨ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। (I promise to pay the bearer the sum of hundred rupees)". ਮੁਦਰਾ ਸਬੰਧੀ ਉੱਚਤਮ ਸੱਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਰੋਸੀ, ਜਿਨਸਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਰੋਸੀ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਵਿੱਥ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਵੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਕੰਮ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਾ ਗਵਰਨਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸੋਦੀ ਨੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਤੋਂ ਮੈਨਚੂਰੀ ਤਾਂ ਛੱਡੇ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਹੀ ਕੋਈ ਬਹੁਰਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ। ਹੁਣ ਵਾਸੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕਿਉਂ? ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਵਾਸਾ ਗਵਰਨਰ, ਉਚਿਤਤ ਪਟੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਐਥਨੀ ਦੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸੀ.ਪੀ.ਓ. ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਹੀ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅੰਧਾਨੀ ਜਿਹੇ ਓਨੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਪਾਰੀ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਨਾ (matrimonial) ਸੰਬੰਧ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਦੀ ਨੇ ਪੰਜ ਪੰਜ ਸੌ ਅਤੇ 1000 ਰੁਪਏ ਵਾਲੀ ਕਰੋਸੀ ਦਾ ਚੱਲਣ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰੋਸੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੀ ਮਾਫ਼ ਦਿੱਤਾ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਵੈਸਲਾ ਆਰਥਕ

ਤਾਨਾਬਾਹੀ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ, ਨਾਲ਼ ਦੀ ਨਾਲ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਿਊਟ ਵਜ਼ਰੇ ਸ਼ੁਨਿਆਈ ਜ਼ਮਰੂਰੀ ਹੱਕਾਂ 'ਤੇ ਕੋਪਿਆ ਤਾਨਾਬਾਹੀ ਕਦਮ ਭੀਰੇ।

ਕਰੋਸੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਵੀਂ ਕਰੋਸੀ ਲਿਆਉਣਾ: ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜ ਸੌ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚੱਲਣ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਵੀਂ ਕਰੋਸੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿੱਥਤ ਨਾ ਆਵੇ? ਸ਼ਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਕਰੋਸੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਥਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਸੋਦੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਤਾਜਪਾਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਵੈਸਲਾ ਗੁਪਤ ਰੱਖਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਰੋਸੀ ਛਾਪਣ 'ਚ "ਬੁੱਝ" ਦੇਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਨਵੀਂ ਕਰੋਸੀ ਛਾਪਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿੱਚੇ ਸੁਮਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੇਕਰ ਸਰਕਾਰ 2000 ਦੇ ਨੋਟ ਛਾਪ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ 500 ਦੇ ਨਵੇਂ ਨੋਟ ਛਾਪਣ 'ਚ ਫ਼ੂਰਤੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ? ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ 500 ਦੇ ਨੋਟ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਭਾਗਾਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ। ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਨਕਦੀ ਦੀ ਵਿੱਥਤ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਇੱਥ ਪਾਸੇ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੇ-ਨਜ਼ਰੀ ਦੀ ਭਾਵੀ ਲਈ 2.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬੈਂਕ 'ਚੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਬਹਿਨਾਈਆਂ ਵੀ ਥਾਂ ਮਾਤਮ ਹੋ ਗਏ, ਉੱਥੇ ਤਾਜਪਾ ਦੇ ਸਾਕਕਾ ਮੰਤਰੀ ਜਨਾਰਧਨ ਰੈਡੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣੀ ਦੇ ਦਿਆਰ 'ਤੇ 550 ਕਰੋੜ ਕਰਚਿਆ। 2000 ਦੇ ਨੋਟ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ-ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਆਮ ਲੋਕ ਲਿਆਵਾਤਾ ਪੰਜ ਸੌ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬੈਰਾਜੇਂਟ ਦੀ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਦੀ ਵੇਨ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਬੈਂਕ ਦਾ 1.37 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਲੈ ਕੇ ਤੱਜ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸਨੇ 44 ਲੱਖ ਦੇ 2000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੋਟ ਉੱਥੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ। 2000 ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਆਮ ਪ੍ਰਚੱਲਣ ਨਾ ਹੋਣ ਵੀ ਇਹ ਇੱਕ ਜਿਊਟੀ ਜਾਗਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ? ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਸੀ। ਵਧਾਅਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੋਟ ਛਾਪਕੇ ਵੱਡੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ 8 ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਛਿਅਨ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਭਾਅਦ ਕਰੋਸੀ ਦੇ ਨਾ ਆਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਸ ਵੈਸਲੇ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 30 ਤੱਕ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵੇਰਾਨ ਲੋਕਾਂ 'ਚ 6 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਈ ਆਪਣੇ

ਆਪ 'ਚ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਦੇ ਵੈਸਲੇ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਬਾਰੇ ਖੋਜੇ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਚਿਤ ਮੰਤਰੀ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਸਲਾਹੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਪੈਸਾ ਸੀ। ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀ ਕੁੱਝ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਬੈਂਕਾਂ 'ਚ ਜਮਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਜੇਤਲੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇੱਕ ਕੈਰਾ ਰੂਪ ਹੈ।

ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ, ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਕੁ.ਪੀ. ਦੇ ਤੋਧਾਲਾ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਚ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਬਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮੋਦੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੈਂਕਾਲ ਦੇ ਭਾਜਪਾਈ ਯੂਨਿਟ ਨੇ ਪੰਜ ਪੰਜ ਸੌ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਮੋਟੀ ਗਿਣਮ ਕੀਤੀ 'ਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ। ਕੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਦੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੋਂ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਭਿਰਾਨੀ ਸਿੰਘ ਰਾਜਵਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ 'ਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੰਬਾਲੀ ਅਤੇ ਅਫ਼ਾਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨੋਟਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬਾਅਦ 'ਚ ਦਾਅਵਾ ਹੋਣ ਆਏ ਆਪਣੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇੱਕ ਨੀਤਰ ਮਿਸ਼ੀਵ ਕੰਬੋਜ ਨੇ ਵੀ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੈਂਕਾਂ 'ਚ ਆਪਣੀ ਮਾਇਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ। ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਤੋਂ ਐਨ ਕੁੱਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਉੜੀਸਾ, ਫਿਰਾਕ ਤੇ ਲਾਚੇਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਪਾਠਵੀ ਲਈ ਇੱਕੋ-ਦਮ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਿਨੀਆਂ ਹੀ ਫ਼ਸੀਨਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ, ਜੋ ਭਾਜਪਾ ਵਾਲੇ ਸ਼ਕੀਰਾਬ ਦੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਇਸ ਸਾਰੀ ਗੱਲ-ਗਾਤ ਤੋਂ ਸਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਦੇ ਵੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਭਾਜਪਾਈਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨੇਤਰਜੇ ਹਨ-ਕੁਬੇਰਾਂ ਦੇ ਬੇਨ 'ਚ ਰੂਬ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਨੇਤਾ ਦਾ ਸੁਧਰਾਮਨੀਅਤ ਸਥਾਪੀ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚਿਤ ਫਿਰਾਕ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮਾ ਲੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕੇਸ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਸ਼ਾਬਾ ਕੁੱਝ ਸਮੱਝਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰੋਸੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਦਾ ਵੈਸਲਾ ਗੁਪਤ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਸਰਾ, ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਨੇਤਰਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਦੇ ਵੈਸਲੇ 'ਚੋਂ ਪਪਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਹੀ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪਪਲਾ (Scam) ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਪ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਦਰਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਵੇਡਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ: ੪ ਨਵੰਬਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਕੀਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭਾਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਅਨੇਕਾਂ ਟੀ.ਵੀ.ਚੈਨਲ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਭਗਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਸੀਹੀਣੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਖਾਨਸਥਾਨ ਉੱਪਰ

“ਸਰਕੀਕਲ ਹਮਲਾ” ਕਰਨ ਵਾਂਗ ਮੋਦੀ ਨੇ ਦਰਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਚਿਤੀ ਮੰਦਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੇ ਸਾਬ-ਸੁਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਧੀਰੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਕੋਸੀ ਕਲਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਡ-ਡੋਡ 'ਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਨੋਟ ਮਿਲਣ ਨੇ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਫ਼ੂਸਦੇ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਵੀ ਖੋਪਲੇ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ, ਕਿ ਜੇਕਰ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦਰਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਤੋੜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹਕੂਮਤਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਅਗਯੋਦ ਬਲਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਕਿਉਂ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ?

ਤੀਸਰੀ ਗੱਲ, ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਰਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਵੇਡਾਂ ਦੇ ਬਹਾਲੇ ਸਮੁੱਚੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਜਰਾਂ ਦੇ ਕਰਹਿਓ 'ਚ ਖੜਾਇਆ ਜਾਣਾ ਕਿਵੇਂ ਵਾਜਬ ਹੈ ? ਕੀ ਸਮੁੱਚੇ ਲੋਕ ਹੀ ਮੁਸਰਮ ਹਨ ? ਇਸ ਲਈ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਦਾ ਵੈਸਲਾ ਦਰਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਵੇਡਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਦਾ ਤਰਕ ਵੀ ਇੱਕ ਪੋਟਾ ਤਰਕ (bad logic) ਹੈ।

ਜਾਅਲੀ ਕਰੋਸੀ ਬਾਰੇ: ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ 17 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਉੱਪਰ ਕਰੋਸੀ ਚਲਣ 'ਚ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 400 ਕਰੋੜ ਹੀ ਭਾਵ .002 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਾਅਲੀ ਕਰੋਸੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 500 ਤੋਂ 1000 ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰਾ ਪ੍ਰਚੱਲਣ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ 14 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦੀ ਕਰੋਸੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 400 ਕਰੋੜ ਦੀ ਜਾਅਲੀ ਕਰੋਸੀ ਪਿੱਛੇ 14 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦੀ ਕਰੋਸੀ ਨੂੰ ਜਾਮ ਕਰਨਾ ਕਿਵੇਂ ਵਾਜਬ ਹੈ ? ਕੀ ਮੰਦਰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸੂਰੀਸ਼ਿਕ ਖਿੱਤੇ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਵਸੋਂ 'ਤੇ ਮੀਜਾਈਕ ਦਾਤਦੀ ਨੀਕ ਹੈ ? ਜ਼ਰਾ ਜਿਓ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਾਅਲੀ ਕਰੋਸੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ਵੀ ਸਰੂਰੀ ਹੈ। ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜਾਅਲੀ ਕਰੋਸੀ ਦੇ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਅੰਬਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਗਰਤ, ਹਾਂਬਆਰਾਂ ਅਤੇ ਲਖੇ ਦੀ ਤਸ਼ਕੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂਤਰੀ ਅਪਰਾਧੀ ਹਰੇਰ ਲਕਾਤਾਹ ਹੀ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਨੋਟ ਛਾਪਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਨੋਟ ਛਾਪਣ ਸੰਬੰਧੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਕੁੱਲ ਕਰੋਸੀ ਦਾ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਛਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਭਾਰਤੋਂ ਛਾਪਦਾ ਹੈ। ਕਰੋਸੀ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਾਣੇ ਵੇਡਾਂ ਉੱਪਰ ਜੋਟਾਂ ਦੀ ਛਾਪਾਈ ਲਈ ਲੱਭੀਓ ਸਿਆਧੀ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਮਿਹਰਤਤਾ ਕੋਈ ਫ਼ੂਪੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਕੋਸ਼ਲੀ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲੀ ਕਰੋਸੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਤਰਕ ਵੀ ਰੂਪਾ ਤਰਕ ਹੈ।

ਕਲਾ ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਹਨ: ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਕਾਲਾ ਪਨ ਉਸ ਪਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਪਨ ਉੱਪਰ ਬਣਦਾ ਵੈਕਸ ਆਦਾ ਨਹੀਂ

ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਭਾਵ ਕਿ ਜਿਸ ਧਨ ਉੱਪਰ ਕਾਰਜ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਾ ਏਕਸ ਅਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਚਿੰਟਾ ਧਨ ਕਹਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਲੇ ਧਨ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਇਹ ਪ੍ਰੀਤਾਯਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂ? ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਨ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦੌਲਤ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਉੱਪਰ ਕਿਰਤ-ਸ਼ਕਤੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਈ ਦੌਲਤ ਕਿਰਤ ਦੀ ਛੁੱਟ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ-ਤੇਰਤ ਕੱਲੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਪ੍ਰੀਤਾਯਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਤਾਕੇਂ ਬਿਨੀ ਵੀ ਦੌਲਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੀ ਜਾਵੇਂ ਉਹ ਚਿੰਟਾ ਧਨ ਹੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਹਿੱਸਾ ਰਾਜ-ਤੇਰਤ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੀਤਾਯਾ ਰਾਜ-ਤੇਰਤ ਅਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਰਤ ਦੀ ਕੀਤੀ ਛੁੱਟ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰ-ਬੰਤ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਦੀ ਛੁੱਟ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣਾਚਾਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰੀ ਵਿਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਧਨ, ਕਾਲਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ? ਇਹੋ-ਜਿਹੇ ਕਾਲੇ-ਚਿੱਟੇ ਕਰਨ ਸ਼ਬੰਧੀ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਰਾਸਕ ਬਾਤ ਬਿਲਕੁਲ ਢੁੱਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਬਾਤ ਸੁਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ “ਭਾਈ, ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਘਿਰੇ ਕਾ ਕੋਈ ਛੱਪੜ ਸੀ। ਉਸ 'ਚ ਕਾਲੇ ਕਾ ਜਦੋਂ ਨਹਾ ਕੇ ਭਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਲਾ ਰੰਗ ਛੱਪੜ 'ਚ ਲਿਖ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਚਿੱਟੇ ਬਣ ਕੇ ਨਿਕਲਦੇ ਸਨ” ਬਿਲਕੁਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਟ੍ਰਿਬਟ ਤੇ ਛੁਟੇਰੇ-ਪੰਧਰ ਦੇ ਇਸ ਛੱਪੜ 'ਚ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦਾ ਕਾਲਾ ਧਨ ਚਿੱਟੇ ਧਨ ਦਾ ਰੂਪ ਬਾਰਨ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਕਾਲੇ-ਧਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦਮਗਥੇ: ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਓਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਸੰਨ 2014 ਦੀਆਂ ਲੋਕ-ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਵੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 100 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਭਾਰਤਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪਿਆ ਕਾਲਾ ਧਨ ਕਢਵਾ ਕੇ ਲਿਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਬਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਆਡੇ 'ਚ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਕਾਲਾ ਧਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹਾਲਾਂਕਿ ‘ਪਨਾਮਾ ਲਿਸਟ’ ਵਿੱਚ 648 ਅਜਿਹੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਪਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਨਾਲੋਂ ਕਾਲੇ ਧਨ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਮੋਦੀ ਦੇ ਲਵਟੇਨ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅੰਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਹੀ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ‘ਚੋਟ ਛੁਲਾਸਾ (ਸੋਫਟ)’ ਸੀ।

ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ, ਭਾਰਤਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪਿਆ ਕਾਲਾ ਧਨ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਤਾਂ ਗਿਆ ਪੂਰ-ਆਡੇ ਬਲਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ “ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਭਾਰਤਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਧਨ ਭੇਜਣ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਰਮ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ 75000 ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 2,50,000 ਡਾਲਰ (45 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ ਡੇਢ ਕਰੋੜ) ਕਰ ਦਿੱਤੀ।” ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਲਾ ਧਨ ਆਵੇਗਾ ਕਿ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਮੌਦਵ ਮਿਲੇਗੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਰ ਪਾਠਕ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੀਸਰੀ ਗੱਲ, ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਚਿਤ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਆਉਂਦੇ ਭਰੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ੇਕਵ ਕੋਈ ਕਾਲੇ ਧਨ ਵਾਲਾ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਾਂ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਏਕਸ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਧਨ ਚਿੰਟਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਉਹੀ ਛੱਪੜ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਕਿਵੇਂ ਬਣ ਗਿਆ?

ਚੌਥੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਭਾਜਪਾਈ ਹਕੂਮਤ ਕਾਲਾ ਧਨ ਸਿਫ਼ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੁੱਝ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਕਾਲੇ ਧਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨੋਟਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਲਾ ਧਨ ਕੇਵਲ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ 'ਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹਾਂ, ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਾ ਧਨ ਚਿੱਕ ਤਾਂ ਅਮਰਦਨ ਵਿੱਚੋਂ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਕਾਲਾ ਧਨ ਦੌਲਤ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-ਇਹ ਦੌਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕੀਮਤ ਅਸਟੇਟ, ਵੈਕਟਰੀਆਂ, ਜ਼ਮੀਨ, ਸੋਨਾ, ਸਟਾਕ-ਐਕਸਚੇਂਜ, ਡਰੋਗਾ ਬੰਦਾ, ਕੁਦਰਤੀ ਸੈਮੇ ਆਦਿ।

ਪੰਜਵੀਂ ਗੱਲ, ਕਰੋਸੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਤਾਂ ਕਾਲਾ ਧਨ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੁੱਚੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਕਰੋਸੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ 'ਚ ਵੀ ਕਾਲਾ ਧਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਇਹ ਲੁਟੇਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ, ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਨਿਸ਼ਚਾ ਅਟੁੱਟ ਅੰਗ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਆਪਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੱਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ।

“ਚਿਤ ਮੰਨਿਸਟਰੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਚਾਈ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਹਿਮ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਣ 'ਚ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗੀ। ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਤਾਕਤਵਰਾਂ ਨੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਚਿੰਟਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਓਰਾ-ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾ ਲਏ ਹਨ। ਉੱਚ-ਬੈਂਕਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰਟ ਖਿਲਾਫੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਜਾ ਕੁੱਝ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਲਏ ਹਨ। ਇਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੁੱਝ ਦਾ ਪੇਂਡੂ ਆਰਥਕਤਾ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸਨੂੰ ਮੁੜ ਸਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹੋਣ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ।”

“ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਤਾਂ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ, ਕਦੇ ਕਾਲੇ-ਧਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਣ, ਅਤੇ ਕਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਧਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖਰੇ ਬਿਆਨ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁੱਝ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਰੋਸੀ ਦੀ ਲੈਂਬ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਟਿਕਕੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ।”

ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਦਾ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਪਿਆ ਭੇ ਪੈ ਕਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ: ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 85 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੋਟ-ਬੰਦ ਨਗਰੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਰਾਹੀਂ 85 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰੋਸੀ ਹੀ ਭੇਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸਨੇ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਸਮੇਤ ਰਹਿੰਦੀ ਅਹਿਨਤਬਖ਼ਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਕਾਰੋਗਾਰੀਆਂ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਟੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਿਫ਼ ਪੇਂਡੂ ਆਰਥਕਤਾ 'ਚ

ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਾਂ ਬੀਜ-ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਬੈਥ ਵੀ ਬੁਝ ਨੇ ਬੀਜ, ਖਾਧੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਗਤ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਬੇਤਰੀ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ "ਬੇਤਰੀ ਅਤੇ ਬਿਆਬੀ ਇਤਜ਼ਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਫ਼ਾਦੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਵੀ ਇਤਜ਼ਾਹ ਕਰ ਲਵੇਗਾ।" ਬਿਲਕੁਲ ਇਉਂ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਬੇਤਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਠੱਪ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਇਸ ਨੇ ਪੇਂਡੂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਲੈ ਆਇਆ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅੰਦਰ ਹੋਇਆ। ਮਿਲਾਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ "ਸਨਅਤੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਸੈਨ ਇੰਸਟਰੀਅਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਸਨੂੰ ਵਿੱਕ ਬਰੇਡ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਲਈ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਨਗਦੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ 2 ਲੱਖ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿੱਚ 70 ਫੀਸਦੀ ਛੱਟ ਨਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੋਡਵਰਗ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਉਧਾਰ ਰਾਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਖ਼ਰੀਦ ਸ਼ਾਮ ਚਲੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਈਕਲ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਵੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿੱਚ 70 ਫੀਸਦੀ, ਹੌਸਰੀ ਤੇ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਨੂੰ 60 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਰੋਡਵਰਗ ਤੇ ਆਟੋਪਾਰਟਸ ਨੂੰ 40 ਫੀਸਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨੀ ਪਈ। 10 ਲੱਖ ਤੱਕ ਦੇ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਅਤੇ ਸੈਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਿਗਰਾਨ ਬੈਠ ਗੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਆਰਡਰ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ 13000 ਹੋਸਰੀ ਇਕਾਈਆਂ 70-80 ਫੀਸਦੀ ਪ੍ਰਤਾਪਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸਨਅਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਠੇਕਾ ਅਧਾਰਤ ਲੇਬਰ ਤਾਂ ਕਰੀਬ ਕਰੀਬ ਟਾਚਰਾਂ ਹੀ ਬੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਬੇਰਾਜ, ਮਹਾਵਾਸ਼ਟਰ ਆਦਿ ਸ਼ੇਰੇ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰਾਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ ਹਨ।"

ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ 20 ਦਸੰਬਰ, 16 ਦੀ ਇੱਕ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ "...ਨੋਟਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ, ਬੇਰਾਈ ਤੇ ਭੁਟਾਈ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਹੁਣ ਬਿੱਲ ਤੇ ਪੇਚ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਸਨਅਤਾਂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇਖੇ ਜਾਣਗੀਆਂ ਹਨ। ਨੋਟਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਢਿੱਡੀ ਸਿਕਟ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦਿਨ ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰਖਾਨੇ ਬੰਦ ਕੱਪੜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ...ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਪ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਇਰ ਡਰਾਇੰਗ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 1000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੂਨਿਟ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੋਟਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਆਰਥਿਕ ਸਿਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸੋਕੇ ਕੋਲੋਂ ਰਕਮ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹਨ। ਰਕਮ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ

ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿੱਤ ਦੇ ਕਰਕੇ, ਘਰਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਗੀਟੇ ਖਰਚੇ ਕੱਪੜੇ ਮੁਬਕਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲਗਭਗ 5% ਫੀਸਦੀ ਕਾਰਖਾਨੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪਰਵਾਸੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤ ਗਏ ਹਨ। ...ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੈਂਪ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਆ ਜਾਣਗੇ।"

ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਸੂਬੇ ਬਿਹਾਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਾ ਵਿਆਨ ਟੀ.ਬੀ. ਤੇ ਟੈਲੀਕਾਸਟ ਹੋਇਆ ਜੋ ਇਉਂ ਸੀ: "ਭਾਖੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਵੀ ਕੋਈ ਕੈਂਪ-ਕਾਫ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਜਰਤ ਦੀ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤੀ ਨਹੀਂ ਬੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਉਹ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤਾਂ ਢੇਢੇ ਰਹਿਣਗੇ।" ਭਾਵ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ 'ਚੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਤਨਾਬ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਖਰਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਸੋਟ-ਬੰਦੀ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਅਮਲ ਉਲਟਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਸ਼ਹਿਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੁੜਕੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਬਾਹ ਹੋਈ ਪੇਂਡੂ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਤੇ ਹੋਰ ਹੋਰ ਖਾਧੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਬੈਂਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਹੋਇਆ।

ਕੋਸ਼ ਢਕੋਕੋ, ਸੀਨੀਅਰ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ, ਯੂਨਿਅਨ ਹਿਟ ਹੋਂਡ ਅਫ਼ਾਫ ਕਨਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕੈਂਪ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਾਰਾ ਧਿਆਨ ਕੈਂਪ ਲੈਣ-ਵੇਣ 'ਚ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਿਹੜਾ ਕੈਂਪ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਹ ਸਾਰਾ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੈਂਪਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਕਰਕਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੈਂਪ (lending), ਜਿਹੜਾ ਸਾਡਾ ਮੁੱਖ ਧਿੱਤਾ ਹੈ, ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਚਿਹ।"

ਸੋਦੀ ਨੋਟਬੰਦੀ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਦੇ ਜਾਅਲੀ ਕਦੇਵੀ, ਕਾਲੇ ਕਨ ਦਾ ਮੁਰਾ-ਬੈਸ ਮਿਟਾਉਣ ਅਤੇ ਕਦੇ ਦਰਿਸ਼ਤਗਾਰਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਦਰਿਸ਼ਤਗਾਰਦੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਚਿਹ। ਅੰਤ ਨੂੰ ਉਹ ਬੈਥ-ਲੈਜ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਭਾਵ ਕਿ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਨ ਦੀ ਥਾਂ ਹਰ ਦੇਵ ਨਾਨੂ ਵਾਂਗ ਘੁੰਮਕੇ ਬੋਲੀ ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਦੱਸਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੈਂਪ-ਲੈਜ ਸੁਸਾਇਟੀ: ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਾਰੇ ਆਮ ਨੂੰ ਕੈਂਪ-ਲੈਜ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਵ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ, ਪੇਟੀਐਮ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਤਰਾਂ ਵਾਲੀ ਹੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੈਂਪ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਵੇਰੀ ਬਾਅਦ ਪੇਟੀਐਮ ਨੇ ਪੂਰਾ ਇੱਕ ਸਵੇ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋ-ਜਿਰੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪੈਸਾ, ਸਿਰਫ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੇਟੀਐਮ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ

ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਜਾਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਬ-ਲੈਸ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਾਇਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ ਆਈ-ਬਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਦਾ ਭੇਜ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇੰਕ ਮਿਸਾਲ ਲਵੋ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਖਰੀਦਦਾਰ 100 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੋਈ ਵਸਤੁ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਉਹ ਹੀ ਟੈਕਸ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਗਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਰਿਜੀਟਰਲ ਦਾ ਢੰਗ ਅਪਣਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਟੈਕਸ ਅਲੱਗ ਲਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਰ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਦੋਹਰੇ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਇਹ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਲੁਕਾਉਣਾ ਜਾਹਰਾ ਹੋ ਪਰ ਇਸਦਾ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਉੱਜੀਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ।

ਨੋਟ-ਬੈਂਕੀ ਦਾ ਅਸਲੀ ਖਾਤਨ: ਹੁਣ ਸਕਾਲ ਇਹ ਖਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਕਸਦ ਜਾਅਲੀ ਕਰੋੜੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਲੇ ਪਨ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੈ, ਬਿਲਕਿਲ ਨੋਟ-ਬੈਂਕੀ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਜੜ੍ਹ-ਭਾਚਨ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਥਾਰ ਵੱਡੇ ਫੈਕਟਰ ਹੋਣ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੇਠ ਲੇਖ:

ਪਹਿਲਾ, ਐਨ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਵਾਧੇ 5,41,743 ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦੂਜਾ, 2015 'ਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਵਿਆਸ ਉਤਾਰਨ ਲਈ 88,00 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ 2016 ਤੱਕ ਇਸ ਵਿੱਚ 1000 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦਾ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਕੇ 98,00 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਤੀਸਰਾ, ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮਿਲੀ-ਜੁਲੀ ਆਮਦਨ ਤੇ ਖਰੀਦਾਂ ਦਾ ਪਾਸਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਥਪ ਰਿਹਾ ਸੀ। 2015 'ਚ 13500 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਕਿ 2016 ਤੱਕ ਇਹ ਵਧਕੇ 14,000 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਚੌਥਾ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਪਾਰਕ ਘਾਟਾ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ 12,000 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਬਣਿਆ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰੇ ਫੈਕਟਰ 2015 ਤੱਕ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਉੱਗਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਚ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੋਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਚੜ੍ਹਿਆ ਰਿਹਾ। ਭਾਵੇਂ ਵਾਹਰਲੀ ਪੂੰਜੀ ਨੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਸੀ। ਸਹੀ ਉੱਤਰਣ ਹੀ ਉੱਭਰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਹਿਰ ਵੀ ਸੋਦੀ ਨੂੰ ਚਿਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ

ਵਸਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹਤ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂਤ ਬੱਲ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਰਿਸਲ ਨੇ ਵੇਰਾ ਜਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ 192 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ 45 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਉਹ ਸਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੋਈ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ 'ਚ ਦਰਜ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਰੀਦਿਆਂ 'ਚ 11 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੀ ਗਮੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਭਾਵ ਕਿ ਕੰਪਨੀਆਂ ਘੱਟ ਲਾਭਾਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 2015 ਦੇ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਬਰਾਮਦਾਂ ਵਿੱਚ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆ ਗਈ।

ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਦੀਆਂ ਕੰਮਤਾਂ 'ਚ ਹੋਇਆ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਇੱਕ ਵਕਤੀ ਉਭਾਲ ਸੀ। ਰਹਾਇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਪ੍ਰਾਈਸ-ਇੰਡੈਕਸ 'ਚ 60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਦੀ ਏਕਤ 'ਚ ਆਈ ਵਿਹ ਗਿਰਾਵਟ ਮੁਲਬਲੇ ਦੇ ਇੰਕ-ਦਮ ਮੁਲਟ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਰੂਕ ਨਿਕਲਦੀ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਨਅਤੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਅੰਕ 12 ਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ ਘਟਕੇ 3.8 ਵੀਂ ਸਦੀ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ।

ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਉੱਜੌਰਤ ਸੈਕਟਰਾਂ 'ਚ ਆਈ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਪਾਹ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸੋਦੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਾ ਹੀ 2015 ਦੇ ਬੱਜਟ 'ਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 2016 ਦੇ ਪੇਂਡ ਕੀਤੇ ਬੱਜਟ 'ਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਹਰ ਕੀਤਾ। ਸਹੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਕੇਤਿਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਹੋਰ-ਵੇਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖੁੱਲ ਖਰੋਲੂ ਉੱਤਪਾਦ ਵਿੱਚ 7 ਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਧਾ ਦਿਖਾਇਆ। ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਇਸ ਮਾਤੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਸੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਚਾਈ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਬਿੱਲ ਵਿਡੀਆ, ਸਟਾਰਟ-ਅਪ ਵਿਡੀਆ, ਜਨ ਪਨ ਬਾਈਨਿੰਗ ਇਡੀਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਲ.ਪੀ.ਡੀ. ਦੇ ਬੱਜਲ ਖਰੀਦ ਦੀ ਪੋਜ਼ਨਾ, ਐਲ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਦੋ ਕਰੋੜ ਸਲੀਡਰ ਗਲੀਓਂ ਨੂੰ ਦੇਣ, ਮਨਚੇਗਾ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮਤਰੂਦੀ, ਸਕੱਥ ਭਾਰਤ, ਜੇਕ-ਇਨ-ਵਿਡੀਆ ਵਰਗੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਚਾਰ ਵੈਕਟਰਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਮਾਤੀ ਹਾਲਤ ਫਟੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਐਨਾਨੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਹੋਰ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਜੋਮਾ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਬੈਂਕ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਐਨ.ਪੀ.ਐ. ਕਰਕੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਉਹ ਜਾਮ (dry) ਹੋਏ ਪਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਰਜੂਮਤ ਦੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਹੋਣ ਸਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ-ਪੱਖੀ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਰਦਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਮਾਤਾਂ

*N.P.A. (Non Performing Assets) - ਇਹ ਬੈਂਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਇਹ ਕਰਜ਼ ਲਵੇ ਕਿ ਵੱਡੇ ਘਰਾਣੇ ਸੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਹੋਏ। ਇਸ ਨੂੰ Dead Loans ਵੀ ਕਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਡੇ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ ਮੁੜ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਲੀਕ ਮਾਰਦਿਆਂ ਇਸਨੂੰ ਵੱਡੇ-ਪਾਤੇ ਪਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੋਦੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇਖੋ।

ਐਨ.ਪੀ.ਏ. ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਜੋ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਰਚ, 2016 ਤੱਕ 5,41,763 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਚੋਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤਾਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸਹੀ ਰਾਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਐਨ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਨਟ ਕਸੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਕੇ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਅਤੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਰਾਇਸ਼ਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮਾਲੀਆ ਦੇ 1201 ਕਰੋੜ ਸਮੇਤ 7016 ਕਰੋੜ ਤਾਂ ਵੱਟੇ ਖਾਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਅੰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਿੱਚ ਖਟਨ ਲਈ 6000 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 70,000 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਜੋ ਪ੍ਰਜੀਪਤੀਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇਦਗੀ ਬਰਨ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਇਸ ਲਈ ਮੋਦੀ ਨੇ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਦਾ ਲੋਕ-ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਹ ਚੁਣਿਆ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਕਾਸੇ ਦਾ ਫੋਰ ਸਾਧ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਗਦੀ ਨੂੰ ਬੈਂਕਾਂ 'ਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹਸਤਾ ਚੁਣਿਆ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬਹਾਨੇ ਕਾਲੇ-ਪਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਣਾ ਗਏ। ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਕੈਸ਼-ਲੈਸ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਵੀ ਪ੍ਰਜੀਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਹਕੂਮਤ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਧਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਵਾਬੀ ਜ਼ਬਰ ਦੂਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਦੀ ਵਾਰੀ ਇਹ ਜ਼ਬਰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰ ਨਾਟੀਸ਼ਾਦਸ਼, ਗੋਲੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੋਰ ਸਰੀਰਕ ਤਸੀਹਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਜ਼ਬਰ ਦਾ ਉੱਘਾਸ਼ਾਦਸ਼ ਵਹਿਸ਼ੀ ਰੂਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਪੀੜਾ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਬਰਥ ਕਿਵੇਂ ਹੈ? ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਉਦਾਹਰਣ ਨਾਈਨਾਂ 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੋਤਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਨਕਦੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 100 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਵਿਲਾਵਾ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮਿਹਨਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਭੁੱਖ ਨਾ ਖੁੱਖ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਹ ਚਾਹੇ ਬੈਂਕਾਂ 'ਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ ਚਾਹੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਥਿਕਾਰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਲੈ ਲਿਆ।

ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਜੋੜਕੇ ਬੈਂਕਾਂ 'ਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਈਨਾਂ 'ਚ ਖੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਵਿਲਾਵਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧਾਂ 'ਚ ਵੀ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਭੱਲਣਾ ਪਿਆ।

ਫਰੇਟ ਨਾਈਨ ਨੇ ਸਾਰਜ ਉੱਚਦਿਲ ਦਾ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਂਝੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਸਿਆਸੀ ਤਕਰੀਬ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਛਿਆਦਾਤਰ ਉਹ ਉਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਨੂੰ ਵਾਜ਼ਬ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਬਕਲ ਅਜਿਹੀ ਵਹਿਸ਼ੀ ਦਲੀਲਬਾਜ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਲੂਪਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਿੱਤਰੀ ਰਾਥਾ ਮਿਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਦੇ ਹੱਥ 'ਚ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਦਲੀਲਬਾਜ਼ੀ ਕਾਹੀ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਹੱਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਪੇਂਡੂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕ 50 ਤੋਂ 100 ਦੇ ਨੋਟ ਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਮਿਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ 2 ਤੋਂ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕ ਹੀ ਵੱਡੇ ਭਾਵ ਪੇਸ਼ ਸੇ ਅਤੇ ਹਸ਼ਰ ਦੇ ਨੋਟ ਵਰਤੋਂ 'ਚ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੋਦੀ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਨਾਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ, ਇਹ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਗਿਣਾਏ ਚਾਹੇ ਵੇਕਰਨਾਂ 'ਤੇ ਨੋਟ ਬੰਦੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਏਗਾ ਬਲਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਹੋਰ ਝੁੰਘਾ ਹੋਏਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਨੋਟ-ਬੰਦੀ ਬਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਲਿਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਿਜੀਹੀਆਂ 'ਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਬੇਚੈਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏਗਾ ਉੱਥੇ ਹਕੂਮਤ ਹੋਰ ਵੱਧ ਜ਼ਬਰ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਤਵਿੱਖ 'ਚ ਹਕੂਮਤੀ ਜ਼ਬਰ ਵਧਣ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਛਿਆਦਾ ਮਿਥਾਵਨਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਤਾਕਤਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਹੈ। 88769-53561

ਸੂਤਰ:

ਫਰੇਟ ਨਾਈਨ: ਦਸੰਬਰ, 9 ਤੋਂ 16 (2016)

ਰੇਡ ਸਟਾਰ, ਦਸੰਬਰ, 16 (2016)

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਥਿਊਨ, 13 ਦਸੰਬਰ, 2016

ਲੀਓਨੇਟ-ਜਾਗੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ (10 ਦਸੰਬਰ, 2016)

Schiff Gold - Currency crisis in India looking Alpha

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਕਾਦਰਾਜੀ ਸਮਾਗਮ 'ਸੈਰਿਨਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ'

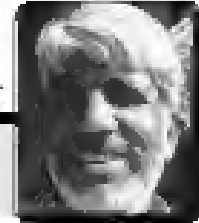
ਥਿਤਾ: ਨੋਵੰਬਰ, 29 ਜਨਵਰੀ 2017 (ਐਤਵਾਰ)

ਮੁੱਖ ਮੁਲਾਹੇ: ਡਾ. ਮੁਖਪਾਲ, PAU ਲੁਧਿਆਣਾ

ਸਨਮਾਨ: ਪ੍ਰੋ. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, AFDR ਪੰਜਾਬ)

ਲਹੂ ਨਾਲ ਰਚਿਆ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਅੱਖੋਂ ਪਰੇਖੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਸੁਪੀਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ

(ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਸੁਪੀਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਇਕ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਕੁੱਝ ਅੰਸ਼)

ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਤਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ-ਜੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਘਟੀਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਮੇਰੇ ਜਿਹਨ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਉਠਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕੇ ਮੈਂ ਸੁਪੀਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਬੋਲੀ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਹਨ - ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਿ ਸੁਪੀਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਜਾਂ ਲੇਖਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਿਪਰਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਜਾਂ ਬਹੀਦਾਂ ਦੀ ਬਹਾਵਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਲੈ ਕੇ ਉਸਨੇ ਸਨਤਕ ਸੰਪਰਕ ਵੀ ਕੀਤੇ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਠਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੁੱਪ ਹੜਤਾਲ ਤੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣਾ, ਸ਼ਰਧਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਥਮਾਨ ਨਾਲ ਲੋਹਾ ਲੈਂਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਉਸ ਦਾ ਅਸੀਂਦਾ ਫਟ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਘਰੇ ਬੈਠੇ ਨੂੰ ਖੋਟਾ ਪਿਆ। ਇਹ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੇਖਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਕੁਸਥਾ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਫੁੱਪੀ ਬੇਥ ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭ ਕੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਬਦਾਕ ਉੱਲਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਯੁੱਗ, ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਅਮਰ ਬਹੀਦ ਓਦਰ ਬੇਖਰ ਆਜ਼ਾਦ, ਬਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ - ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਰੂਪਰੂਪ, ਜਦ ਜਾਣ ਜਰੀ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੁਟੇ, ਬਹੀਦਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ, ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰਤਾਂ, ਜਖੜੇ ਵਿੱਚ ਬਹਾਵਤ, ਅਗਲੀ-ਪੁੱਜ, ਬਹੀਦ ਰੋਬਨ ਸਿੰਘ, ਉਦੇਲਖੇਡ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ, ਬਹੀਦ ਅਹਿਮਦ ਉੱਲਾ ਬਾਹ ਅਤੇ ਅਜਿੱਤ ਯੋਧਾ ਕੁੰਦਰ ਰਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਦਰਜਨਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੋ ਦਿਨ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ।

-**ਇਕ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ (ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਾਵਾਂ)**

1 ਕੁਸ਼ੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ?

- ਮੈਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਨਾ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਹਾਂ। ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਵਾਂਗੋ ਲਿਖਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਮਰੱਥਾ ਰਹਿਤ ਸੰਪਰਕ ਹੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਬ੍ਰੇਟੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 1੯57 ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ

1੯46 ਦੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸੈਨਾ ਦੀ ਬਹਾਵਤ

ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚਲਦੇ

ਰਹੇ। ਇਸ ਲੰਬੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਣਗਿਣਤ ਕੁਚਲਾਨੀਆਂ ਵਿੱਤੀਆਂ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ੬3 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿੱਤੀ ਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਲੜਿਆ, ਜਿਸਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਮੈਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਉਸ ਸੰਗਰਾਮ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਹਿਮ ਚਲਾਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਮਿਲੀ। ਕਾਬਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਕਾਮਯਾਬੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਕੋਚੇ ਮਨਸੂਬੇ ਰਾਇਤ ਕੀਤੇ। ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਖੌਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੀਵਤ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਸਿਪਰਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿਦੇ ਹੋਏ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਸਮਾਨ ਸੰਗਰਾਮ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਭਿਨ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣ-ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮੌਕਾ ਮਿਲੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਭੁਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਸੋਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਕਾਦਮਿਕ ਚੇਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਣਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਜੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਕਈ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਇਤਿਹਾਸ ਮੁਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹਿੱਖ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸੰਗਰਾਮ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਫੁੱਟ ਜਾਣ ਨੂੰ ਮੈਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕੁਸ਼ਲੀ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ 1946 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖਾਪਤ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਓਦਰ ਬੇਖਰ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਲੁੱਟ ਰਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਠੇਸ ਲੱਗਦੀ। ਮੈਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਪ੍ਰਹਿਮ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਧਮ ਗਈ ਸੀ। ਮੇਰੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਸ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਕੀਕੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ।

2 ਕੁਸ਼ੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ?

- ਬਾਹਜਰਾਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮੇਰਾ ਜੱਦੀ ਘਰ ਹੈ। ਤਾਵੇਂ ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੇ ਜਾਨਕੇ ਘਰ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਹੀ

[illegible][illegible][illegible]

‘‘ଏହାକୁ ଚିନ୍ତା କରାକୁ ଚିନ୍ତା କରାଯାଉଛି ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନୁହେଁ ।
ହେଉଛି ଏହା ନୁହେଁ ଚିନ୍ତା କରାଯାଉଛି ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନୁହେଁ ।
କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନୁହେଁ ଚିନ୍ତା କରାଯାଉଛି ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନୁହେଁ ।

—आपका यह सवाली सिवाय किंग मेरी डूली नहीं सिवाय है
 कि उसे सिवाय का किंग का मेरी डूली किंग डूली मरिक्का

[illegible]

‘संस्कृत’ को ही तो प्रियतम मानते हैं।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਕਈਸ ਸੌਤ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ੧੯੪੧-੪੨ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁੰਮੇਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੱਦੇ 'ਚ ਸਰਗਰਮ ਵਿਭਾਗਤ ਕੁੱਝ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਕੁੱਝ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁੰਮੇਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੰਗਠਨ। ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ੧੯੪੩-੪੪ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁੰਮੇਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇ 'ਚ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਲਾਗੂ ਦੇ ਵਿਭਾਗਤ ਸਰੀ ਵਿਭਾਗਤ ਕਰਕੇ ਸੰਗਠਨ ੧੯੪੩ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁੰਮੇਲਾਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤੀ ਕੁੱਝ ਦੇ ਵਿਭਾਗਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇ 'ਚ ਸੇਵਾ ਦੇ ਵਿਭਾਗਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਇਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁੰਮੇਲਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਲਾਗੂ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਕੁੰਮੇਲੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਵਿਭਾਗਤ ਸੰਗਠਨ ਸੰਗਠਨ ਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀ ਕੁੱਝ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਭਾਗਤਾਂ ਵਿਭਾਗਤ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ

! get your answers before someone else does with our test
 7

[illegible]

ਇਹ ਉਂਝ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖਰੀਦਾ ਕਿਸਮਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਇਹ ਖੇਤ। ਅਜੁਰਾ ਹਾਜ਼ਰੀਏਕ ਹਵਾ ਚੀਕਾ ਸੀਫੀਅਤ ਸਾਫ ਉਥਲਾ ਇਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੀ। ਪੁਰਾਣੇ 'ਤੇ ਕਿਸਮਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਉਂਝੋਂ ਤਕ ਪਰਾਪਤ ਕਿਸ।

1 ਰਾਜਤ ਸਿੰਘ ਕਿਸਮਤ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨੀ ਦੇ ਲਈ ਤੇ ਉਂਝਾਂ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਦੇ ਹਰ ਕਰਨੀ ਦੇ ਲਈ ਹਨ। ਉਂਝ ਲੀਫਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲੀਫਟ ਕੁਸ਼ੀਫਟਾਂ ਕਰਨੀ ਕਿਸਮਤਾਤ ਰਾਜਤੀਏਕ ਕਰਨੀ ਦੀ ਹੋਰ ਕਰ ਕਰਨੀ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਕਰਨੀ ਸਿੰਘ ਕਿਸਮਤ ਆਪਣਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕਰਨੀ

ਪੁਰੀ-ਕੁਸ਼ੀਫਟ ਕਾਨੂੰਨ ਕਰਨੀਏਕ ਕਿਸਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ੀਫਟੀਏਕ ਕਰਨਾ ਲਈ ਆਪਣਾ ਕਰ ਕਿਸ। ਉਂਝਾਂ ਕਰਨੀ ਕਰਨੀ ਨੂੰ ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਲਾਭ 'ਤੇ ਕੇਰੀਏਕ ਦੇ ਲਾਭ ਕਿਸਮਤੀਏਕ ਨਾ ਕਿਸਾ ਆਪਣਾ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ੀਫਟੀਏਕ ਦਾ ਕੇਰੀਏਕ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਸਿੰਘ ਕਾਨੂੰਨੀਏਕ ਆਪਣੇ ਦੀ ਕਰਨਾਤ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਕਰੇ ਕਰਾ ਕੇਰਾ ਕੁਸ਼ੀਫਟਾਂ ਕਰਨੀਏਕ ਮੇਰੀਏਕ ਦਾ ਕਿਸਮਤ ਹੈ ਦੇ ਕੁਸ਼ੀਫਟ ਕਾਨੂੰਨੀਏਕ ਹਨ। ਆਪਣਾ ਦਾ ਕਿਸਮਤਾਤ ਕਿਸਮਤ ਕਰਨਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਰਾ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕਿਸਾ ਕਰੀ ਕਿਸਮਤ ਆਪਣਾ ਦੀ ਸਿੰਘ ਕਰਨ ਕਿਸਾ ਦੀ ਕਿ ਕੇਰੀ-ਕੇਰੀ ਆਪਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਕਰੇ ਕਰਾ ਦੇ ਆਪਣਾ ਸਿੰਘ ਉਂਝ ਕੇਰਾ ਕਰਨੇ ਤਾਂ ਪੁਰੀ ਕਰਨਾਂ ਕਰਨ ਆਪਣਾ ਦੇ ਕੇਰੀਏਕ ਕਰਨੀਏਕ ਸਿੰਘ ਕਿਸਮਤ ਕੇਰੀ ਨਾ ਕੇਰੀਏਕ ਆਪਣਾ ਆਪਣੀ ਕਰਨਾਤ ਕਾਨੂੰਨ, ਕਿਸਮਤ ਤਾਂ ਕਰਨੀਏਕ ਕੇਰੀ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਕੇਰਾ ਕਰਨੀ ਕੇਰੀ ਕੇਰੀ ਕਰਨੇ ਕੁਸ਼ੀਫਟਾਂ ਸਿੰਘ ਕਰਨੇ ਕਰਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿੰਘ ਕਿਸਮਤ ਕਰਨਾਂ ਕਰਨਾਂ ਸਿੰਘ ਕਰਨ ਕੇਰੀ ਕਰਾ ਉਂਝਾਂ ਦਾ ਕਿਸਮਤਾਤ ਕਿਸਮਤ ਕਰਨੀ ਕੇਰਾ। ਆਪਣਾ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ੀਫਟ ਕੇਰੀਏਕ ਦੇ ਕੇਰੀਏਕ 'ਤੇ ਕੁਸ਼ੀਫਟ ਕਰਨੀਏਕ ਨੂੰ ਕਰਨੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਲਾਭ-ਲਾਭ ਕਰਨੀਏਕ ਤੇ ਦੇ ਕੇਰਾ ਕਰਨਾ ਆਪਣਾ। ਉਂਝਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨੀਏਕ ਸਿੰਘਿਏਕ ਕੇਰੀ ਕੇਰੀਏਕ ਇਕ ਕਿਸਮਤ ਕੇਰੀ ਕਰਨੀ ਦੇ ਕਰਾ ਕਰਨਾ ਕਰਾ ਕੇਰੀ ਦੀ ਕਰਨੀਏਕ ਕਿਸਾ ਕਿਸਮਤ ਆਪਣੀ ਆਪਣਾ ਕਰਨੀ ਕਾਨੂੰਨੀ। ਉਂਝ ਕਰਨੀ ਕਰਨੇ ਕਿਸਮਤ ਦੀ ਕੇਰਾ ਕੇਰੀਏਕ।

1 ਆਪਣੀ ਕਰਨੀ ਸਿੰਘ ਕਰਨੀ ਕਰਨ ਕੁਸ਼ੀਫਟੀਏਕ ਦੀ ਕੀ ਕੁਸ਼ੀਫਟ ਕੇਰੀਏਕੀਏਕ ਹੈ ?

ਕੇਰਾ ਕੇਰਾ ਦੀ ਕਰਨ ਕਿਸਾ ਹੈ। ਕੇਰਾ ਮੁਖਤ ਕਰਨ ਕਰਨੀ ਕਿਸਮਤਾਤੀ ਕਰਾ ਤੋਂ ਕਰਨਾਤ ਕਰਨਾ ਕਰਾ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਕ ਪੁਰਾਣਾ ਕਰਾ ਦੀ ਕੇਰਾ ਕਰਾ ਕਰਨੀਏਕ ਤੇ ਕਰਨ ਕਰਨੀ ਕਰਨਾਤ ਸਿੰਘ ਕੇਰੀਏਕ। ਇਕ ਕਰਨੀ ਕਰਨੀਏਕ ਅਤੇ ਕਰਨ ਕਰਨੀਏਕ ਦੇ ਲਾਭ ਤੇ ਕਰਨਾਤ ਦੇ ਕੇਰਾ ਕਰਨਾਤ ਕਰਨੀ ਕਰਨੀ ਇਕ ਉਂਝ ਕਿਸਮਤਾਤੀਏਕ ਤੇ ਇਕ ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਰਾਤ ਕਰਾ ਕੇਰਾ ਕੇਰਾ ਕੇਰਾ ਆਪਣਾ ਕੇਰਾ ਕਿਸਮਤਾਤੀਏਕ ਦੀ ਕਿਸਮਤਾਤੀਏਕ ਹੈ ਕਿ ਉਂਝ ਕਿਸਮਤਾਤੀਏਕ ਤੇ ਕੇਰਾ ਕਰਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸਮਤਾਤੀਏਕ ਕਰਾ ਕੇਰਾ ਕਰਨ

ਕੇਰਾਤ-ਕੁਸ਼ੀਫਟੀਏਕ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਕਰਨੀ। ਤੇ ਕਿਸੀ ਦੇ ਕੇਰਾਤ ਦੀ ਕੇਰਾ ਕਰਨੀਏਕ ਤਾਂ ਕਿਸਮਤਾਤ 'ਕੇਰੀਏਕ' ਕਰਨੀ ਕਰਾ ਇਕ ਕੇਰਾ ਅਤੇ ਉਂਝਾਂ ਦੇ ਕਿਸਮਤਾਂ ਤੋਂ ਕੇਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿੰਘ ਕੇਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸਮਤਾਤ ਉਂਝਾਤਾਤ ਹੈ। ਕੇਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰਾਤਾ ਕੇਰਾ ਅਤੇ ਪੁਰੀ ਤੋਂ ਕੁਸ਼ੀਫਟੀਏਕ ਕੇਰੀਏਕ ਕਿਸੇ ਕਿਸੀ ਕਰਨੀਏਕ ਤੇ ਕਿ ਕੇਰਾ ਕੇਰਾਤ ਕੇਰਾ ਅਤੇ ਕਰਨਾਤ ਕੇਰੀਏਕ ਕੇਰਾਤ ਕੇਰਾ ਕੇਰਾ ਕੇਰਾ ਅਤੇ ਕਰਾ। ਕਿਸੇ ਕੇਰਾਤ ਦੀ ਕੇਰੀ ਕਰਨਾਤ ਕਰਨਾਤ ਕਰਨੀ ਕੇਰੀ ਅਤੇ ਕਰਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਰਨਾਤ ਕੇਰੀਏਕ ਕਰਨਾਤ ਕਿਸਮਤੀਏਕ ਹੈ। ਕਰਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨਤਾ ਅਤੇ ਕਰਨਾਂ 'ਤੇ ਕੇਰੀਏਕ ਕਿਸਮਤ 'ਤੇ ਕਿਸਮਤਾਤਾਤ ਕੇਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੇਰਾ ਕਰਾ ਤੋਂ ਕੇਰਾ ਕੇਰਾ ਹੈ। ਉਂਝ ਕਰਨੀ ਕੇਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨੇ ਦੀ ਕੇਰਾ ਕੇਰੀ ਕੇਰੀਏਕ ਅਤੇ ਇਕ ਕੇਰੀਏਕ ਕਰਨੀਏਕ ਕਰਾ

1 ਕੀ ਕਰਨ ਕਰਨੀ ਕਰਨੀ ਕੇਰਾ ਦੇ ਕਿਸਮਤ ਸਿੰਘ ਕਰਾ ਤੋਂ ਕੇਰੀ ਕੁਸ਼ੀਫਟ ਹੈ ?

ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਰਨੀ ਤੇ ਕਰਨੇ ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਆਪਣੀ ਕਰਨੇ ਕੇਰੀ ਕੇਰੀ ਕਰਾ। ਕਰਨਤ ਦੀ ਕੇਰੀਫਟੀਏਕ ਆਪਣੀ ਦੇ ਕੇਰਾਤਾਤ ਕੇਰਾਤ ਕਰਨਤ ਤੇ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਕਿਸਾ ਸਿੰਘ 1915 ਸਿੰਘ ਅਜੁਰਾ ਸਿੰਘ ਕਿਸਾ ਦੀ ਕਿ ਕਰਨੇ ਕੇਰਾਤ ਦੀ ਕਰਨੀਏਕ ਸਿੰਘ ਕੇਰਾ ਕੁਸ਼ੀਫਟ ਦੇ ਕਰਨੇ ਸਿੰਘ ਕਰਾ ਤੋਂ ਕੇਰੀ ਕੁਸ਼ੀਫਟ ਹੈ। ਕੇਰਾ ਦੇ ਕਿਸਮਤਾਂ ਸਿੰਘ ਕਰਨਾ ਕਰਾ, ਕਰਨ ਕਰਾ ਕੁਸ਼ੀਫਟ ਕਰਨਾਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਰਨਾਂ ਤੇ ਕਰਨੇ ਕਿਸਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕੇਰਾ ਕੇਰਾਤ ਕੇਰੀਏਕ ਹੈ। ਉਂਝ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੁਸ਼ੀਫਟ ਕਿਸਮਤ ਕਰਨੀ ਕੇਰਾ ਕਿਸੇ ਉਂਝਾਂ ਸਿੰਘ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣਾ ਦੀ ਕੇਰੀ ਕਰਨੀ ਕੇਰੀਏਕ ਕਿਸਮਤ ਸਿੰਘ ਕਰਾ ਤੋਂ ਕੇਰਾ ਕੇਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਰਨ ਕਰਨਾ ਤੇ ਕਿਸਮਤਾਤਾਤ ਕਿਸਮਤ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕੇਰੀ ਕੇਰਾ ਤੇ ਕਿਸਮਤ ਕਾਨੂੰਨਤਾ ਕਰਨਾਤ ਕਿਸ ਕੇਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕੇਰੀਏਕ ਹੈ। ਇਕ ਦੀ ਕਰਨੇ ਕਰਾ ਕਰਾ ਕੇਰੀ ਦੀ ਕਰਨਾਤ

1 ਪੁਰੀ ਕੇਰਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੇਰੀਏਕਾਤ ਕਿਸੀਏਕ ਇਕ ਅਤੇ ਕਰਨੀਏਕ ਕਰਨੀਏਕ ਕਰਨ ਕਿਸੀਏਕ ਕਰਨੀਏਕ ਹੈ ?

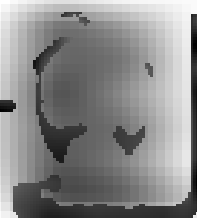
ਕੇਰੀ ਕਰਨੀ ਇਕ ਪੁਰਾਣਾ ਦਾ ਉਂਝ ਕਾਨੂੰਨ ਕਰਨੀਏਕ ਹੈ। ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਕੇਰੀਏਕ ਕੇਰੀਏਕ ਨੂੰ ਕੇਰਾ ਦੀ ਕਰਨਾਤੀਏਕ ਦੇ ਕਿਸਮਤ ਦੀ ਕਰਨੀ ਕਰਨੀਏਕ ਕਿਸਮਤੀਏਕ ਦਾ ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ ਉਂਝਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਰਨ ਕਰਨਾਤਾਤੀਏਕ ਕਰਨਾ ਦੇ ਕਿਸਮਤ ਦੀ ਕਰਨੀ ਕਰਨੀਏਕ ਤੇ ਉਂਝ ਕਰਨਾਤਾਤ ਨੂੰ ਕੇਰੀਏਕ ਕਰਨੀ ਕਰਨੀ ਕਰਨਾ ਕਰਨਾਤਾਤ ਕਿਸਾ ਨੂੰ ਕਰਨੇ ਕਰਨੀਏਕ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ੀਫਟੀਏਕ ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਰਨੀਏਕ ਹੈ। ਉਂਝੀ ਕਰਨੀਏਕ ਤੇ ਕੁਸ਼ੀਫਟੀਏਕ ਕਰਨਾਤਾਤ ਦੀ ਕਿਸਾ ਕੇਰਾ ਕਰਨਾਤ

ਇਕ ਕਰਨਾਤਾਤ

ਕੁਸ਼ੀਫਟ ਕਿਸਮਤਾਤੀਏਕ 1915-16 11-12
ਇਕ ਕੁਸ਼ੀਫਟ ਕਰਨੀਏਕ 1916-17 12-13
ਕਰਨੀਏਕ ਕਰਨਾਤਾਤ ਕਰਨੀਏਕ ਕੇਰੀਏਕ

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible][illegible]

ਮੀਰਜ਼ਾਬਾਦ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਹੀ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ
ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਹੀ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ
ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਹੀ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ
ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਹੀ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

उपसर्गों की उच्चता का मापन ऐसे करते हैं। उपसर्ग
उपसर्ग विज्ञान : वेद विज्ञान से सभी वेदों का विश्लेषण
और वर्णन है। उपसर्ग उपसर्गों की उच्चता की उच्चता है।

[illegible]

1. **अभिप्राय/समता का नियम** Law of Identity
2. **व्यतिरेक-निषेध का नियम** Law of Non-Contradiction
3. **अभिप्राय-व्यतिरेक का नियम** (Law of excluded middle)

[illegible]

कृष्ण सोम भगवताजी / भगवत-विधिवादी है ता' मेंट कहे
 है। तबब बिसे कौन किंच भगवत-विधिवादी न केने। कृष्ण बिब
 कही कहेत कहते है कि 'कौन बिबिहीन है' त' 'भगवती विधिवा
 द' की 'भगवत-विधिवादी' कहत कहत 'भगवत' के 'भगवत' कहते
 केने लगेत गए। कृष्ण 'कौन/कौन' कहत' के 'विधिवादी',
 भगवत-विधिवादी, भगवत-विधिवादी कहत है। भगवत की कौन
 कौन कही कहत है, भगवत की कौन कृष्ण के कृष्ण' कहे
 कहत है। कौन कौन कौन कौन कहत है। भगवत-विधिवादी बिब है
 कि भगवत-विधिवादी कौन के कृष्ण की भगवत-विधिवादी तबब कहे
 भवेत है। बिब मेंट कहत है कि बिबे कृष्ण के भगवत-विधिवादी

ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹੀ ਸੇਵਾ ਯਾਦਗਾਰ। ਜੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਭਵ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਸਹੀ ਸਹੀ ਤਾ ਸਮਝਦੀ ਉਸ ਵਾਲੇ ਸਮਝਦੀ ਸਹੀ ਸਹੀ ਤਾ ਸਮਝਦੀ ਕਿਸ ਕਿਸੀ ਕਲਪਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਉਸ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਸਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਨੁਭਵ ਸਹੀ ਜੀਵਨ ਸਹੀ

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय / भगवते नमः
सिद्धाय नमो भगवते वासुदेवाय ॥

[illegible][illegible]

ਸਿਰਮੌਰੀ ਵਿਭਾਗਵਾਰਾ ਭਰਮਿਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ
ਕਰਨ ਲਈ, ਭਾਰੀਦਾ ਇਕ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝਦੇ ਸਦੇ ਲਗਦੇ /
ਵਿਭਾਗ / ਸਿਰਮੌਰ (ਵਿਭਾਗਵਾਰਾ ਭਰਮਿਰਾਂ) ਦਾ
ਵਿਭਾਗਿਕ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਤ ੧੫ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਕਰਦੇ
ਅੰਤਿਮਤ ਦੇਖੇ ਅਤੇ ਭੋਜ ਲਗਦੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਤਿਮਤ
ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਮ ਖੁਦਵਿਤ ਦੀ ਸਹੀ ਕਰਨਾ
ਮੁੜ ਦੀ ਕਰਕਰਾ ਹੈ ਦੂਜਾਂ ਨੂੰ ਕਰਕਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਦੀ ਭੋਜ
ਹੈ।

NEW

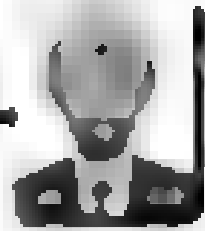
[illegible]

[illegible]

1140 10140

ਬਿਰਥੇ ਦਿਨ... ਕੀ ?

- [illegible]

‘ਯੋਗਿਨੀ’ ਸ਼ਬਦ ਸਮੇਂ ਸੇਮ ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਵਾਸਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਪ੍ਰਭਾਤ ਪੰਨਾ

ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ‘ਯੋਗ’ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਲਈ ਸੰਸਦ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ।

ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ।

ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ।

‘ਯੋਗਿਨੀ’ ਸ਼ਬਦ ਸਮੇਂ ਸੇਮ ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਵਾਸਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ।

ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ।

ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ।

[illegible][illegible][illegible]

ਅੱਜ ਕੱਲ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਲੋਕ ਮਨਾਂ 'ਚ ਘਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਕੁਸ਼ਨਾਈ ਜੋ ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਨਵੇਂ ਰਾਹ ਤਲਾਸ਼ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਲਮ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਭ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ

ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੁਸ਼ਨਾਈ !

ਮੈਂ
ਬਰਲਿਨ ਨੂੰ ਤੋਂ ਹੀ ਚੰਗਾ
ਸਿਰ ਫਿਰਿਆ
ਜਾਂ ਉਥਲਿਆ ਨਹੀਂ
ਕੁਸ਼ਨਾਈਆਂ ਤਾਂ
ਤਮਾਸ਼ੇ ਕਰਦੀਆਂ ਨੇ
ਸਪਹਿਰਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ ਹੀ
ਕੁਸ਼ਨਾਈ ਨੇ
ਬਾਬੀ ਦਿੱਤਾ ਪਿਛੋਲੇ
ਅੰਦਰਬਾਣੀ ਰਲੀਆਂ ਚੁਕੀ ਕੇ
ਅੰਦਰਬਾਣੀ ਪੁਸ਼ਟਾ ਦਾ
ਲਾਹਾ ਲੈਣਾ
ਕੋਈ ਮਾਅਰਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾ
ਤੇ ਤੇਰੀ ਇਸ ਪੁਸ਼ਟਾ ਨੇ
ਕਾਲੇ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ
ਸੁ ਤੇਨੂੰ ਬੀ ?
ਕਰੋਡਿਟ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ
ਤੈਨੂੰ ਕੀ
ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਬਾਰੀ 'ਚ
ਹੋਨਾਂ ਝਾਕ ਕੇ ਵੇਖ
ਲੰਬੀਆ ਕੁਤਾਰਾਂ
ਬੱਧੇ
ਦੇੜ ਰੱਜ
ਕਿਨ੍ਹੀ ਕਸ਼-ਮ-ਕਸ਼ ਹੋ
ਤਲੇ ਮੱਛੀ ਨੇ ਡੀਡਾ
ਚਿਕਰਿਆਂ 'ਤੇ
ਖੱਜਲ-ਖੱਜਲੀ ਦੀ ਬਿਕਨ ਹੋ
ਚਿੱਟੇ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ
ਸਾਬਿਤ ਕਰਨ ਲਈ
ਇਕ ਨੰਬਰ ਨੂੰ
ਇਕ ਨੰਬਰ 'ਚ
ਤਵਰੀਤ ਕਰਨ ਲਈ

ਸਾਨੂੰ
ਕਾਲੇ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ
ਸਾਬਿਤ ਕਰਨ ਦੇ
ਤੇਰੇ ਕਲਮ ਦੇ ਨਾਲ
ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਨਹੀਂ
ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਮਹਾਤਮਾ ਹਾਂ
ਅਸੀਂ ਕੀ ਲੈਣਾ ਹੈ
ਬਹੁਤੀਆਂ ਸਿਖਰਾਂ ਉਂ
ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀ ਗੁਲਾਬ ਦੀ
ਫਟਕਾਰ ਮਿਲਦੇ ਹਾਕਮਾਂ
ਸਾਡੀ ਫਟਕਾਰ ਮਿਲਦੇ

ਬਲਦੇਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਰਮਾ

ਸੱਚ ਦੇ ਬੋਲ

ਖੇਤਾਂ ਕੀ ਹੀ ਦੀਪਕ ਬਲਦਾ
ਏਹੀ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਤਰੀਕਾ
ਜਿਵਗੀ ਮੇਰਾ ਦਾ ਇੱਕੋ ਚਰੀਆ
ਇਹੀ ਅਸਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉੱਤੇ
ਸਾਡ-ਸਾਂਝੇ ਬਿਕਦਾਰ ਦੇ ਮਾਨਸ
ਜਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਹੋਏ
ਲੋਕ-ਰਾਜ ਦੇ ਪੜਦੇ ਹੋਏ
ਸਭ ਮਿਹਰਾਂ ਧਨਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ
ਸਭ ਧਨ ਦੇਨਤ ਲਾਵ ਕੇ ਲੈਂਗੇ
ਨਮੋ ਨਮੋ ਦੀਆਂ ਮਿਹਰਾਂ ਸਦਕੇ
ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਅਜੇ ਕਰਜ਼ ਮਾਫੀਆਂ
ਕਿਐ ਸਖਤੀ ਧਨਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ
ਜੇ ਕਹਿ ਮਾਫੀ ਜੀ ਮਾਂ ਗੰਗਾ
ਜੀ ਮਾਂ ਟਾਪੇ ਬਾਪੂ ਆਸਾ
ਏਥਣ ਧਰਮ ਦਿਵਾਨਾਂ ਉੱਤੇ
ਉਣ ਬੜੀ ਅਸਮਾਨਾਂ ਉੱਤੇ
ਰੁਕਮੀਤ ਜੀ

ਓਡਿਸ਼ਾ ਕਾਂਸਟਰੋ ਬੰਬਨਾਂ ਦੇ ਮੋਤੀ

~ ਮਿੱਥਣੀ ਦਾ ਪੇਂਡੂ ਗਿਅਨ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੁਭਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਲੰਬੇ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਤੀਰ ਬਰਦਾਸ਼ਾਂ ਹਨ ਜੋ ਹੋਣੀ ਬਪੜਾਂ ਅਤੇ

ਮਥਾਨ ਤੋਂ ਵੀ ਉੱਪਰ ਹਨ

~ ਕੁਝ ਸੱਭਾ ਨੂੰ ਸੱਭੇ ਪੈਰੋਂ ਡਿਊਂਡੀ ਡਿਊਂਡੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੂਜੇ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਕਾਫ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਣ। ਇਉਂ ਕੁਝ ਸੱਭੇ ਸਿਰਫ਼ ੧੧ ਸਾਲ ਪਹਿਲੇ ਮਿਊਂਡੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿ ਦੂਜੇ ੭੦ ਸਾਲ ਉੱਪਰ ਹੋਯਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਉਂ ਕੁਝ ਸੱਭੇ ਭੰਗਾਸੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅੰਨ੍ਹੀ ਦੇਸ਼ਤ ਦੇ ਮਾਲਕ। ਮੈਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਤਮਾਮ ਭੰਗਿਆਂ ਸਣੀ ਬਸਦਾ ਹਾਂ ਜਿੰਨਾ ਭੰਗ ਭੰਟੀ ਦਾ ਟਕੜਾ ਵੀ ਨਹੀਂ

~ ਮੈਂ ੬੨ ਭੰਗਿਆਂ ਨਾਲ ਭਿਅਨਾਨ ਯੁੱਧ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਨਾ ਪਏ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 10 ਜਾਂ 15 ਸਮਰੱਥਤ ਭੰਗਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕਿ ਕੁਹਾਣੀ ਭਿਟਤੀ ਕਈ ਹੈ। ਸੁਖਾਨ ਕੁਹਾਣੀ ਨਿਰਧਾ ਤੇ ਭੀਮ ਦੀ ਕਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦਾ ਹੈ

~ ਜੇ ਅਸੀਂ ਡਿਊਂਡੀ ਡਿਊਂਡੀ ਹਾਂ ਕਿ ਡਿਊਂਡੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਦੇ ਭੰਦੇ ਵਿੱਚ ਜਿਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਡਿਊਂਡੀ ਡਿਊਂਡੀ ਹੈ ਕਿ ਵੀ ਕਾਫ਼ਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਅਸੀਂ ਡਿਊਂਡੀ ਡਿਊਂਡੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਭੰਦੇ ਪੜ੍ਹਕੇ ਇਹ ਜਿਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਨੂੰ ਡਿਊਂਡੀ ਡਿਊਂਡੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਫ਼ਾ ਉੱਤਰਾਹ ਹੋਏ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਭੰਦੇ ਦਾ ਮਾਡਲ ਡਿਊਂਡੀ ਹਾਂ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਡੇ ਸਮਿਆ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਡਿਊਂਡੀ ਨਾਲ ਸਭਿਆ ਹੋਏ ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਡਿਊਂਡੀਆਂ ਤੇ ਬਦਾੜਾ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਕਰਕਾ ਹੋਵੇ

~ ਇਸ ਨਾਲ ਭੰਟੀ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕਿ ਕੁਸੀ ਭਿੰਨੇ ਭੰਟੇ ਹੈ ਜੋ ਕੁਹਾਣੀ ਕੋਈ ਬਿਸਵਾਸ ਤੇ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਹੈ

~ ਚੰਗੇ ਅਭੀਨਾਟੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਬਥਾਬਟ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਕੀ ਹੈ? ਚੰਗੇ ਅਭੀਨਾਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੀ ਹੈ?

ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ਅ ਦੀਦਾਰ

ਨਵਾਂ ਬਰਾ ਇੱਕ ਅਹਿਦ

ਅਸੀਂ ਸਧਾਰਨ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ

ਤੋਂ ਪਛਾਣੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਧਾਰੇ

ਕਿਉਂ ਗਏ ਹਾਂ? ਕਿਉਂ

ਸਾਡੀਆਂ ਹਿੰਦੁਸ਼ੀਆਂ

ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ

ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਇਹਦਾ ਜਵਾਬ

ਯਾਰ ਬਰਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ

ਹੀ ਫੇਡ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬੰਨ ਜੀ ਕਦੇ ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ

ਬਦਲਣ ਦਾ ਸਾਡਾ ਪਾਸ ਇਹ ਚਾਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਉੱਪਰ ਹੋਸੀ ਹੋਈ ਹੋਏ ਜੀਵਨ ਕੀਮਤ ਦੇ

ਕਿਰਦਾ ਸਾਡਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਿਰਾਸ਼ ਨੂੰ

ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਬਥਾਬਟੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕਰਕੇ ਨੀਰਾਸ਼

ਕਰੀਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ ਤੇ ਕਿਸ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾਲ ਸਾਡੀਆਂ

ਨਾ ਕਰੀਏ ਅਸੀਂ ਹਰ ਪੜਾਅ ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਕਰਦਾ ਵਿੱਚ ਕਰੀਏ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਾਢਾ

ਸਭੇ ਨਹੀਂ ਪਟਿਆ ਸਾਡਾ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ

ਹਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਕਰਦਾ ਅਸੀਂ ਕਰਕੇ

ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇਹ ਗਿਅਨ ਦੇਣਾ ਹੈ

ਗਿਅਨ ਦੀ ਇਹ ਮਥਾਨ ਅਸੀਂ ਗਿਅਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਉੱਚੀ

ਕੀਮਤੀ ਹੈ ਕਰਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਪੈਰੋਤਾ ਜਾ ਸਾਡੀਆਂ

ਇਸ ਗਿਅਨ ਨੂੰ ਖੇਡਨਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਾ

ਕੁਸੀਏ ਸਾਡੇ ਲੇਖਕ ਸਾਡੇ ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗਿਅਨ

ਸਣੀ ਪੁਰਨਾ ਅਤੇ ਉਤਰਾਹ ਦੇਣ ਕੁਸੀਏ ਵੀ ਇਸ ਸਣੀ

ਗਿਅਨਾਨਕ ਬੁੱਧਿਆਈ ਹੋਣ ਕਰਨ ਸਾਡੇ ਨਿਰਾਸ਼

ਇਸ ਨੂੰ ਕਲਾਕਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਅਨੁਭਵ

ਗਿਅਨ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਟੀਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਕਰਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ

ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵੀ ਸਭਦੇ ਹਾਂ ਲੋਕਪੇਟ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ

ਸਿਰਫ਼ ਵੀ ਸਭਦੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ

ਬਥਾਬਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਮ ਨਾਲ ਸਭਨਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ

ਕਾਫ਼ਾ ਕਦਲਣੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਆਪਣੇ

ਲਈ ਬਣਾਈ ਹੈ ਅਸੀਂ ਸਧਾਰਨ ਲੋਕ ਹਾਂ ਚੰਗਾ ਸਿਰਫ਼

ਜੀਵਨ ਜੀਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਸਾਡਾ ਇਹ ਫੇਸਲਾ ਹੈ

ਕਾਮ ਦੀ ਦੁਰਭਾਸ਼ਨ ਸਿੱਖ

ਆਸਤਿਕਵਾਦ

ਆਸਤਿਕਵਾਦ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਨਿਰਵਿਤਰਾਸਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਅੰਤਰ ਤੇ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਆਸਤਿਕਵਾਦੀ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਨਾਨ ਬੰਦਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਨਪੜ੍ਹ ਮਨੁੱਖ ਆਕਾਸ਼ ਵੱਲ ਵੱਖ ਕੀ ਸੁਰਸ਼ ਤੇ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਦੀਵਿ ਇੱਕ ਤਾਰਾ ਵਿਗਿਆਨੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿਨ੍ਹਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣੇ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਸਤਿਕਵਾਦ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪੱਛਤ ਅਤੇ ਸਜਣ ਸਜਣ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਧਰਮ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਤੇ ਧੰਨਾਂ ਲਈ ਰੱਬੀ ਭਰਮਾਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲ ਉੱਪਰ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੂਪ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਕਲਾਵਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਬਾਦ-ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਜਾਰੀ ਮਨਾਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਸਤਿਕਵਾਦ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਮਾਰਗ ਉੱਪਰ ਬਧਣੇ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਭੁੱਲ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕੀਮਤ ਭੁਕਾਉਣੀ ਪਈ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਸਤਿਕਵਾਦ ਬੇਬਲ ਸਾਨੂੰ ਗਿਆਨ, ਸਿੱਖੀ, ਦੋਲਤ ਅਤੇ ਬਾਬਾਂ ਤੋਂ ਬਿਰਥੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸਗੋਂ ਨਰਕ, ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਤੇ ਅੰਧੇਰਾ ਨੂੰ ਬਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਰਮਾਨੀਸ਼ੀਲੀ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਵੈਸਲਾ ਮਾਨਵਤਾ ਤੇ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੇ ਰੋਹਿਆ ਨੂੰ ਬੁਝਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਹੱਥ ਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਕਾਨਪੀਨਿਕ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਸਾਨੂੰ ਬਕਰੀ ਜ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਕਹੁਸਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਦੀਵਿ ਆਸਤਿਕਵਾਦ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਭਗੀਰੀ ਅਤੇ ਬਿਮਾਈ ਵਿੱਚ ਬੁਝੀਆਂ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਟੇ ਰੂਸੀ ਆਪ ਭਰ ਸਭ।

ਸਾਡਾ ਸ਼ਰਧਿਆਵਲ

ਸਾਡਾ ਆਗਾਦ

ਆਜ਼ਾਦ ਸਾਡੇ ਸਿਨਾਪਟੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਅੰਤਰਿਕ ੯ ਸਦੀ ਦੀ ਭਾ ਕੀ ਸਨ। ਸਿਨਾਪਟ ਹੁਕ ਸਾਡੀ ਦੀ ਭੁੱਲੀ ਤੇ ਭੁੱਲੀ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਿਨਾਪਟ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਭਾ ਸਾਡੀ ਅੱਖ ਦੀ ਪਤਲੀ ਤੇ ਕੀ ਬਾਹ ਪਿਆਰਾ ਸੀ। ਹੱਥ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਸਮਾਜ ਉੱਪਰ ਆਗਾਦ 21 ਫਰਵਰੀ 1911 ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਸਭ ਸਭ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸਿਨਾਪਟੀ ਅੰਤਰਿਕ ਹੈ। ਪਰ ਹੱਥ ਦੀ ਹੋਦ ਤੇ ਇਨਕਾਰੀ ਕੰਟਰਾ ਸਾਡੇ ਅੰਤਰਿਕ ਸਿਖ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਉਹਨਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਨਾ ਹੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਨ ਦੀ ਕਲਾਸਤ ਭੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਵਿਰੋਧ ਭੀਤਾ।

ਬਹਾਦਰ

ਹੁਣ ਦਾ ਬਾਡਮਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਭੁੱਲ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਬਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਲਪਨਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੀਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਮਾਜਵਾਦ ਕਾਫੇ ਸਿਨਾਪਟੀ ਨੂੰ ਉਹ ਸਿਨਾਪਟੀ ਤੱਥ ਸਮਝ ਸਕੇ ਸਨ। ਉਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਆਗਾਦੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੀਵਲ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਕੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ। ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀਆਂ ਬਾਡੀਗੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਬਹਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬਖਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਭੀਲ ਇਕੱਲੇ ਆਗਾਦ ਉੱਪਰ ਹੀ ਨਾਹੁ ਨਹੀਂ ਉਸ ਬੇਲੇ ਸਾਡੇ ਸਾਡਿਆਂ ਤੇ ਨਾਹੁ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਬੇਲੇ ਤੱਥ ਭਰਮ ਸਿਖ ਤੇ ਸਖਦੇਵ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਹੋਰ ਬਿਲੇ ਨੇ ਕੀ ਨਾ ਤਾਂ ਸਮਾਜਵਾਦ ਕਾਫੇ ਸਿਨਾਪਟੀ ਪੜਿਆ ਹੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਭੀਤਾ ਸੀ।

ਸਿਖ ਬਕਲਾ

ਨਬਤਰਾਂ

ਸੋਟਕੰਦੀ ਭਾ ਕਹੀ ਸਪਨੇ
ਕਾਫਾ ਪਨ ਸੇਧ ਕਹਿ ਗਿਆ
...

ਸਾਹੁ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸੀ ਚਾਂਡਲੀ
ਕਹਿੰਦੇ ਦੰਬ ਅੰਗੇ ਕਹਦਾ
...

95010-06626

ਬੋਲ ਸਦੀਵੀ

ਕਦੇ ਤੱਕ !

ਲੋਕ ਗ੍ਰੰਥਦ ਦੇ ਵਾਂਗੂ ਨੇ ਖਾਮੋਸ਼ ਕਿਉਂ
ਬਰਸਿਓ 'ਤੇ ਕਦੇ ਠੀਕ 'ਨੇਰਾ' ਰਹੁ
ਦੇਸਤੋ ਸੂਰਜਾਂ ਦੇ ਤੁਆਲੇ ਤਲਾ
ਰਾਹੁ ਕੇਤੂ ਦਾ ਬਣ ਯੀਕ ਘੇਰਾ ਰਹੁ
ਹੋਸ਼ ਦੁਆਵਾ 'ਚ ਉਠੇ ਹੀ ਪਥਰਾ ਰਏ
ਨਾ ਝੁਦਾ ਬਹੁਤਿਆ ਨਾ ਸਭਾ ਹੀ ਮਿਲੀ
ਹੋਰ ਕਿਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਸਰਦਨਾ 'ਤੇ ਤਲਾ
ਸਿਰ-ਵਿਰੁਦੇ ਧੜਾਂ ਦਾ ਬਸੇਰਾ ਰਹੁ ?
ਭੇਨੂੰ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਤੋਂ ਨਡਰਤ ਬਸੀ
ਹਿਣਕਦੇ ਹਣ 'ਚ ਖੋਜੇ ਬਹੁਤ ਤਾ ਰਹੇ
ਵਿਸਰੀ ਦੀ ਹੀ ਸੁਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਿੰਦਾ ਰਹੁ
ਜਾਂ ਇਹ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਰਾਜ ਤੇਰਾ ਰਹੁ ?
ਕੁਤਲਗਾਹਾਂ ਤੇ ਨਗਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਲੋਧ 'ਤੇ
ਰਖ ਦਿਆਂਗੇ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਦੋਏ ਬਾਸ ਕੇ
ਵਿਸਨਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਭੋਜਨੀ ਗਾਏਗੀ
ਜਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹਮਝਾਂ ਹਨੇਰਾ ਰਹੁ ?

ਡਾ ਜਗਤਾਰ

ਧੁੱਪ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ

ਇਸ ਸਾਨ ਤਨ ਬੇਬਾਧਾ ਧੁੱਪ ਤੋਂ ਡਰਕੇ
ਤੇ ਛਾਂ ਹੇਠ
ਖਿਤਲੀ ਵਿੱਚ ਸਜੀ ਬੇਨਸਾਈ
ਅਤੇ ਲਾਚਾਰ ਹੈ ਕੇ ਦਿਨ ਬਣਦੇ ਦੀ ਧਰ ਰਹੀ ਰੁਹਾਰ
ਇਸ ਅਨੈਤਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ
ਨੈਤਿਕ ਹੋਣ ਦੀ ਜਿੰਦ ਲੈ ਕੇ
ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੀਂ ਏ
ਆਕਾਸ਼ ਵਰਗੇ ਮਨ ਦੇ ਵੇਲਾਅ ਨੂੰ ਦਵਨ
ਕਿਉਂ ਤੂੰ ਧੁੱਪ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ
ਗੁੱਲਮੋਹਰ ਦੀ ਤਰਾਂ
ਅੰਗ ਝਾਗ ਨਹੀਂ ਖਿਝਦੀ

ਨਾਗਰਾਜ ਉੱਜਲੇ

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਹਿੰਦੂ ਹੋ ਤਾਂ
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਜਗ੍ਹਾ
ਗੋਲੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣ ਜਾਓਗੇ
ਜਿੱਥੇ ਹੋ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ
ਕਿੱਥੇ ਸਾਡੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਓਗੇ
ਮੁਜਲਿਮ ਹੋ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ
ਕਿਸ ਝਗੇ ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਮ
ਲਿਖਿਆ ਹੈ
ਈਸਾਈ ਹੋ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ
ਕਿਸ ਸਭਕ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ
ਕੁਤਲਗਾਹ ਬਣਨਾ ਹੈ
ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੋਈ 'ਵੱਥ' ਹੈ
ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰ
ਸਾਨੂੰ ਪਸ਼ੂ-ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਜੂਨ ਪਾ ਦੇ
ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਨਵਰ ਅਜੇ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇਧਾਰ
ਨਹੀਂ ਬਣੇ

ਪ੍ਰੋ ਰੁਪਿੰਦਰ ਮਾਨ

ਹਰ ਸਵੇਰ

ਹਰ ਸਵੇਰ ਸੂਰਜ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ
ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸੁਨੇਹਾ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ
ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਸੂਰਜ ਨਾਲ
ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ
ਅੱਜ ਕਰਕੇ ਕੋਖਿਓ
ਬਾਵਿਰਾਵਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਮੱਥੇ ਤੇ
ਪਵਾਚ ਡਰਨ
ਹਰ ਸਵੇਰ
ਇੱਕ ਸੁਖਨਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾਗੇ
ਇੱਕ ਨਜ਼ਰ ਦਿਸਹੁੰਦੀ ਪਾਰ ਝਾਕੇ
ਡਾਚਾ ਤੇ ਨਿਤਰਿਆ ਦਿਨ
ਕਰੇ ਸਵਾਗਤ
ਹਰ ਸਵੇਰ ਬਾਵਿਰਾਵਾਂ
ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਬੱਲਿਓ ਉਠਣ
ਤੁਸੀਂ ਹੋਵੋ ਨਕੋ ਨਕੇਰ ਜਿਹੇ
ਹਰ ਸਵੇਰ

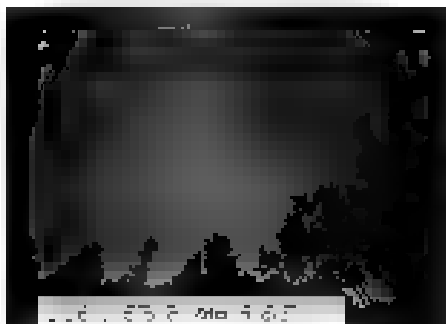
ਮਨਬਿੰਦਰ

ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੁਰਜ ਸਮੇਤ ਅੱਠ ਗ੍ਰਹਿ ਭਰਤ ਸਾਡੇ ਉੱਪ-ਗ੍ਰਹਿ ਚੰਦਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰਹਿ ਔਸਟੇਰਾਈਡ ਪੱਟੀ ਰੂਪਰ ਪੱਟੀ ਬੇਦੀ-ਤਾਰੇ ਅਤੇ ਊਰਣ ਬੱਦਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗੈਲੀਆ ਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਘਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਵਿਸ਼ਵਕ ਰਾਣੀ ਦੇ 'ਜੇਠੇ' ਤਾਰੇ ਸਾਡੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਡੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਪਰ ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਇੱਕ ਭਰਤ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪ ਸਥਾਨ ਦੀ ਚਾਰੀ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਡੇ ਅਸੀਂ ਦੁਆਲੇ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਭਰਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਤਾਰਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ?

ਇਸਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਐਡਰੇਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਾ ਸਹਾਗ ਲਵਾਂਗੇ ਜਿਵੇਂ-

- 1 ਨਾਮ
- 2 ਘਰ/ਕੋਠੀ ਨੰਬਰ
- 3 ਥਾਨੇਲੀ
- 4 ਥਾਨੇਲੀ
- 5 ਸ਼ਹਿਰ
- 6 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ
- 7 ਰੂਪਾ
- 8 ਦੇਸ਼
- 9 ਮਹਾਂਦੀਪ
- 10 ਗ੍ਰਹਿ
- 11 ਤਾਰਾ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸੂਰਜੀ ਪਰਿਵਾਰ।
- 12 ਤਾਰਾ-ਮੰਡਲ ਅਕਾਬ-ਗੰਗਾ
- 13 ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ... ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ।

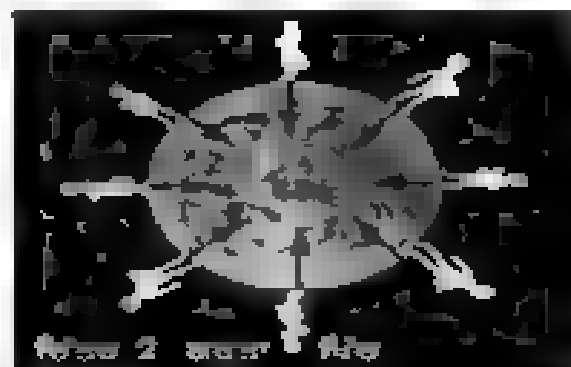

ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਪੀਆ ਪੱਟੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ (ਚਿੱਤਰ-1)। ਇਹ ਕਿੱਥੋਂ ਹੀ ਅਕਾਬ ਗੰਗਾ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਚੰਦਰਮਾ ਸਾਡੇ ਸੰਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਭਰਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ "ਨੂਟ ਦਾ ਭਾਗ" ਸਾਂ "ਬੁਆਇਆ ਦਾ ਭਾਗ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਅਕਾਬ ਗੰਗਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਗਲੇਕਸੀ ਤਾਰਾ ਸਾਡਾ ਤਾਰਾ-ਮੰਡਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਕਾਬਗੰਗਾ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਖਰਬਾਂ ਗਲੇਕਸੀਆਂ ਜਾਂ ਤਾਰਾ-ਮੰਡਲਾਂ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਸਾਡਾ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ।

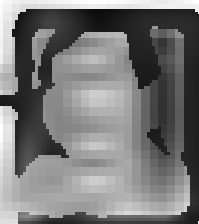
ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੁਹਾਡਾ ਇਹ ਜੀਗਿਆਸੂ ਸਥਾਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੂਰਜ ਤੱਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਸਾਡੀ ਗਲੇਕਸੀ ਇੱਥੇ ਵੀ ਤੋਂ ਪਈ ਹੈ ? ਚਲੋ, ਚੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਇਹ ਅਸਾਉਣੀ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸੁਰਜ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੇ ਨੇ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਵੀ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਚੱਕਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਚਾਲ (ਸਪੀਡ) 29.8 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਕਿੰਡ ਹੈ। ਇਸ ਸਪੀਡ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਿਲਚਸਪ ਸਥਾਨ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰੋਂ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾਦੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ? ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਗਤਿਤਾ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਗਤਿਤਾ ਪਿੱਛੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਉੱਪਰ ਪਈ ਹਰ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦੀ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿੱਤਰ 2 ਮਤਲਬ ਧਰਤੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸਾਡੇ ਘਰ ਅਤੇ ਰੋਡ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਖਿੱਚਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੰਦੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਸਤੂ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਪੁਲਾੜ ਵੱਲ ਡਿੱਗ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ।

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਜੋਚਦੇ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ ਸੇਬ ਧਰਤੀ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਚੱਕਰ ਕੱਢ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਥਰੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ? ਸਾਥੀਓ, ਇਸ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਵੀ ਖਲਾ ਸਾਂਝਿਓ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸੂਰਜ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਗਲੇਕਸੀ/ਤਾਰਾ ਮੰਡਲ

ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨਾ ਹੋਣਾ ਸਾਡਾ ਪਤਾ ਦਿੰਨਾਂ ਹੀ ਲੰਬਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਕੁੱਝ ਭਰਤ-ਪਤਾ ਸਿਰਾ ਤਾਂ ਲੱਗ ਗਈ ਸਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਡੇ ਪਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਦਲ 'ਅਕਾਬ-ਗੰਗਾ' ਵੈਸ਼ਵ ਅਣਪਟਾ ਜਿਹਾ ਅਤੇ ਚੁਝ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਭ ਨੇ ਹਰਦੁਆਰ ਵਾਲੀ ਗੰਗਾ ਵਾਂਗ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਸੁਣਿਆ ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇੱਥੋਂ ਕੁੱਝ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਅਕਾਬ-ਗੰਗਾ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਹੋਣਾ। ਚਲੋ ਇਸ ਵਾਂਗ ਪਹਿਲਾਂ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਪਤਾ ਕਰੀਓ ? ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਰਾਤੀਂ ਅਕਾਬ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕਾ-ਦੁੱਕਾ ਵੱਡੇ ਤਾਰੇ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੇਬਰ ਅਕਾਬ-ਗੰਗਾ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਬਰਨੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਤੋਂ ਖੁਬ ਘਿੱਲੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਕਾਬ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਅਸਥਾਨ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੀ ਤਾਰਿਆਂ

100

[illegible][illegible][illegible]

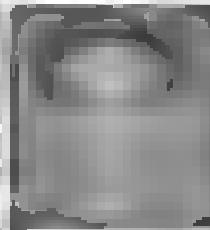
ਮਤਲਬ ਅਸੀਂ ਤੁਸੀਂ ਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਹੈ
ਸਾਡਾ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਹਾਂ।
ਮਿਲੇ-ਜੁਲੇ ਹਾਂ। ਇਸਲਾਮੀ ਸੰਸਥਾ

ਦੀ ਸਲੀ ਮਿਲਿਯਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿੰਨੇ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਸੁਰੀ ਸਾਧਕ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦਾ ਅੰਤਰਿਕਸ ਮਾਨਸ ਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਕਿੰਨੇ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਬਿਨ ਬਾਹਰ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸ ਦੀ ਅੰਤਰਿਕਸ ਸੰਯੁਕਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਮ ਤੁਹਾਡੇ ਬਾਹਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਤੁਲਨਾ ਉਹ ਦੇ ਮਾਂ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਦੋਂ ਤਿਹ "ਅਸਤਿ ਦੇ ਪਾਪਾ ਬੰਨ ਦੇਖੋ ਉਸਦੀ ਮਾਨੀ ਦਾ ਸੁਆਮੀ।" ਕਿੰਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਹਰ

Abstract

[Home](#)
[About](#)
[Contact](#)
[Privacy Policy](#)
[Terms of Service](#)

[illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible]

Abstract

◆ ◆ ◆ ◆ ◆

[illegible][illegible][illegible]

expressed the author of the law to the other
members of your office but not they were not
of your own and not those who were not the
same of yourself or anyone else that it was
your office to not satisfy the law and not
put it in another office.

[illegible][illegible][illegible]

1. 2000年1月1日起，凡在我国境内销售货物的单位和个人，除另有规定外，均应按销售额的一定比例缴纳增值税。

[illegible][illegible]

सिद्धा बाली मीठ

भाऊसाहेब साठे भाऊजी विंध्य वृंध्य साठवली हे. त्यांच्या विंध्य वृंध्य साठवली हे भाऊजी साठे वंध्य विंध्य साठवली हे। भाऊसाहेब भाऊसाहेब हे विंध्य वंध्य साठे वंध्य साठवली वृंध्य भाऊसाहेब भाऊसाहेब हे विंध्य वृंध्य साठवली वंध्य भाऊसाहेब हे विंध्य वृंध्य भाऊसाहेब साठवली साठवली हे।

[illegible]

ਉਹ ਇਕ ਹੀ ਭਾਵ ਨਾ ਰਖਦੇ ਹੁੰਦੇ। ਉਹ ਇਕ ਉਪ-
ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹਨ ਜੋ ਸਦਾ ਉਹ ਉਪ-ਵਿਭਾਗ ਆਪਣੀ
ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕੀ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ। ਉਹੋ ਖੁਸ਼ੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਤਕ
ਧਾਰਮਿਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਿਭਾਗਿਕਤਾ ਸਾਹਿਤਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਭਾਗਿਕਤਾ
ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਤਰ੍ਹਾਂ। ਉਹੋ ਸਾਹਿਤਕ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਉਹ ਵਿਭਾਗਿਕ
ਤੋਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਭਾਗਿਕਤਾ ਦੇ ਆਪਣੀ ਧਾਰਮਿਕ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਤੇ।

1997

How to Respond

www.elsevier.com/locate/jmb

ਭੁਪਨੇ ਦੀ ਪਰਵਾਜ਼

ਕਾਮਰੰਭ ਕਾਕਾਹੀਆ

ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਇਸ ਉੱਲ ਨੇ ਅਵਾਜ਼ ਤਰੇਲੀ ਭੀਤੀ
 । ਇਤਿਹਾਸਕੀਆ ਲੀਆ ਕਰਾ ਦਾ ਰੰਗ ਖਿਤਾਬ ਨਾਈ ਤੇ
 ਪਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕੰਧ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਮੱਧ ਅਲੇ ਦੁਬ
 ਹੀ ਰੰਗ ਨਾਪਣਾ ਤੇ ਖਿਤਾਬੀਕਰਨ ਤੇ ਅਵਾਜ਼ਕਾਈ ਤੇ
 ਇਸ ਰੰਗ ਵਿਚ ਤੁਹ ਭਲੀ ਆਪਣੇ ਰੰਗ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ
 ਅਤਿਭੀ ਪੜਾਈ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸਕਦਾ ਤੇ ਤੇ ਉਸ ਉੱਲ
 ਕਾਲੀ ਕਾਮਾਈ ਕਰਕ ਕਰਕੇ ਭਾਬਾਤਰ ਕਰਿਅਾ ਕੰਧਣਾ
 ਕਾਬੇਕਾ ਤੇ ਨਾਈ ਕਮਾਕਿਤ ਕਰਾਤਰ ਤੇ ਤਰਾਉ ਕਰ
 ਆਟੇਸ ਦੀ ਕਰਕਿਅਾ ਮਾਸਕਿਤ ਰੇਰਾਅ ਦੀ ਰਿਤਾਈ ਵਿਚ
 ਇਸੇ ਰੰਗ ਕਾਬਾ ਤੇ ਰਿਤਾ ਤੇ ਮਾਮਿਅਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਰੰਗਿਅਾ
 ਨੂੰ ਭਾਬਾਤਰ ਕਾ ਰੰਗ ਰੰਗਿਅਾ ਪੋਸਣਾ ਤੇ ਪਰੁਕਾਉਣ ਦਾ
 ਰੰਗ ਤੇ ਇਸ ਇਤਾ ਦੀ ਪੁਰਤੀ ਕਾਲੀ ਮਾਪੇ ਰੰਗਿਅਾ ਤੇ
 ਕਰਾਤਰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰੰਗਿਤ ਦਾ ਕਾਬਾ ਕਰਾ ਕੇ ਰੰਗੇ ਰਨ
 ਰੰਗੇ ਮਿਲੇ ਅਣਮੇਲੇ ਮਲ ਨਾਕ ਵਿਤਾਈ ਕੀਭੇ ਕਣਦੇ ਰਨ
 ਅੰਕਿਤੀ ਕਵਿਤੀ ਵਿਚ ਅਲਾ ਦਾ ਮਾਹੇਤਰ ਕੁਥਾਕਾ ਨਹੀਂ
 ਰੰਗਿਤਾ ਕੋਟੀਆ ਕੋਟੀਆ ਕੋਲਾ ਤੇ ਰਿਕਣਾ, ਰੰਗਿਅਾਨੀ
 ਵਿਚ ਰੰਗਿਤਾ ਤੇ ਰੁਖਮ ਕਾਬਾਕਾ ਨੂੰ ਰਿਕਾਕਾਈ ਕੋਟਾ
 ਇਹ ਕਰਾਤਰ ਰੰਗਿਅਾ ਇਕਾਕਾ ਰੰਗੇ ਮਾਮਿਅਾ ਕੇ ਅਲਾ
 ਵਿਚ ਅਵਾਜ਼ ਦੀ ਕੋਬਣ ਨੂੰ ਮਿਕਣਾ ਤੇ

ਏ ਕੁ ਕਾਲ ਪਹਿਲਾ ਸਾਡਾ ਕਾਬ ਵਿਚ ਅਲਿਕੇ ਦੀ
 ਰੰਗ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕਿਸ ਵਿਚ ਵਿਚ ਮੇਲੇ ਪੁੰਨੇ ਘਰਾਣੇ ਤੇ
 ਮਾਪੇ ਆਪਣੀ ਕੋਟੀ ਨੂੰ ਕਾਬਾਤਰ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਇਤਾ ਨਾਲ
 ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਕਸਕਾਨ ਦੇ ਕੋਟਾ ਕਰਿਤ ਵਿਖੇ ਕੋਵਿਤ ਮੋਟਰ
 ਵਿਚ ਕਾਬਲ ਕਰਕਾ ਆਏ ਕੋਟਾ ਕਾਬਾਤਰ ਦੀ ਕੋਵਿਤ ਨਈਂ
 ਮਿਲੇ ਰੰਗ ਰੰਗ ਵਿਚ ਸਾਇਆ ਸਾਇਆ ਤੇ ਉੱਚੇ ਰੰਗ ਤੇ ਅਕੁਰ
 ਕਾਬ ਇਤਿਹਾਸਕੀਆ ਵਿਚ ਕੁਥਾਕਾ ਤੇ ਆਪ ਕਾ ਕਾਲ
 ਨੂੰ ਤੇ ਕੇ ਕੀ ਕਰਕਾ ਵਿਚ ਤੇ ਮਾਮਿਅਾ ਤੋਂ ਕੁਥ ਕਰਿਤੀ
 ਕਰਕੀ ਅਲੀਨ ਕਾਬਾਤ ਦੀ ਪੁੰਨਾਨ ਕਰਿਤ ਕੋਲੀ ਤੇ ਮਾਮਿਅਾ
 ਕੇ ਕੋਲਾ ਅਕੁਰਾਤ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਤੀ ਪੁੰਨਾ ਦੀ ਕਾਲ ਰੇਤ ਕੋਲ
 ਅਲੀ ਮਾਮਿਅਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀਕਲ ਵਿਚ ਕੋਲੇ ਕਪਣ ਨਈਂ
 ਪੜ੍ਹ ਦੀ ਇਲ ਸਾਡਾ ਕੇ ਕਰਲ ਦਾ ਕਰਕਾ ਕਾਲਤਾ ਪਾਇਆ
 ਪਰ ਉਹ ਨਾ ਮੇਲੀ ਮਾਪੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕਾਕਾ ਕਾਲੀ ਆਪਣੇ
 ਨਾਲ ਮਿਤ ਤੇ ਆਏ ਕਰਕੀ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਾਡਾ ਕਾਹੇਦੀ

ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਮਿਅਾ ਕੋਲੇ ਕੋਵਿਤ ਨਈਂ ਕਾਲੀ ਕਾਲੀ ਕੀਕ
 ਕਾਲੇ ਦੀ ਕੀਕ ਦਾ ਕੀ ਵਿਕਲ ਕੀ ਕਰਕੀ ਅਣਮੇਲੇ ਮਲ
 ਨਾਕ ਅਲ ਕੋਵਿਤ ਨਈਂ ਕੋਟੇ ਕਾਲੀ ਕਾਲੀ ਤੇ ਕਰ ਇਨਾ ਕਾਬ
 ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਲ ਅਲ ਰੇਤ ਕੋਲ ਮਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੀ ਕੀ
 ਵਿਚ ਕਰਿਪਾਕਣੀ ਨੂੰ ਅਕਾ ਤਕਾ ਕੋਲਦੀ ਉਸ ਕੋਲੇ
 ਕਰਿਪਾਕਣੀ ਤੇ ਕੀ ਕੀ ਦਾ ਮਾਕਲ ਕੀ ਇਹ ਕੰਧ ਕੇ
 ਪੁੰਨਾਨ ਕੀ ਕਰਕੀ ਦਾ ਮਾਮਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਟੇ ਤੋਂ ਮਿਲਾ ਇਕਿਕੁਰ
 ਵਿਚ ਕਾਬ ਕੇ ਕੋਟੇ ਤੇ ਆਇਆ ਕਰਕੀ ਨੂੰ ਨਾਲਕਿਅਾ ਨੇ
 ਰੰਗਿਅਾ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਰਾਕਤ ਰੇਤ ਕਰਿਤ ਕਾਲੀ ਉਸ ਨੇ
 ਕਾਟਾ ਪੀਣਾ ਕੋਲ ਵਿਤਾ ਤੇ ਕੋਲਦੇ ਕੀ ਰਣ ਕਾਲੀ ਤੇ ਪਿਥੇ
 ਰੰਗ ਤੇ ਮਿਲਾ ਮੇਲ ਮਿਲਾ ਕਾਬ ਕੇ ਇਕਾਕਾ ਤੋਂ ਕੁਥੀ
 ਮਾਮਿਅਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕਾਕਾ ਕੇ ਕੋਲੇ ਪਾਈਕੋਟ ਕੁਥਾਕਾ
 ਵਿਚ ਕਾਬਲ ਕਰਕਾ ਵਿਤਾ ਕਾਬੇ ਰੰਗ ਕੋਟ ਉੱਚੇਤ ਕਰਕੀ
 ਦਾ ਕੋਟੀ ਕੀ ਕੋਲ ਕਾਕਮਕੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਪਰ ਉਸਦੀ
 ਕਾਲਤਰ ਵਿਚ ਕੁਥਾਕਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਤੇ ਇਤਾ।

ਕੁਥਾਕਾਨ ਦੇ ਵਿਖੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੋਲੇ ਕੁਥਾਕੀਆ
 ਕਾਬੇ ਕੋਲਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਲੇ ਨਾਲ ਕੀਕਲ ਕੀਤਾ ਏ ਕੁ ਇਨਾ
 ਕਾਬਾਤ ਮਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਕਾਬ ਨਾਲ ਮੇਲ ਰੇਲਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ
 ਰੰਗਿਅਾ ਕਿ ਕਰਕੇ ਕਾਬ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕੁਥ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਾਬਾ
 ਪੀਤਾ ਉਸ ਦੇ ਮੁਹ ਕਿਥੋਂ ਕੋਲੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ ਉਹ
 ਕੁਟ ਕਾਬ-ਕਾਤ ਕੀਟ ਕਰਕੀ ਕੇ ਮੇਲ ਕਰਕੀ ਨਾਲ ਕੀਕਾਤਰ
 ਕਾਲ ਨਈਂ ਕੁਥਾਕਾ ਮਾਹੇਤਰ ਕਰਾਇਆ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ
 ਤੋਂ ਕੀ ਕੋਲ ਕੁਥ ਕੀਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਲੇ ਉਸ ਕਰਕੀ ਨੂੰ ਇਹ
 ਵਿਕਾਕਾ ਇਕਾ ਵਿਤਾ ਕੀ ਕਿ ਮੇਲੇ ਉਸ ਦਾ ਤੇ ਪਰਿਕਾਬ ਦਾ
 ਕਾਲ ਕਾਕਾ ਦਾ ਅਲਿਕੇ ਰਾਕਤ ਵਿਚ ਕੋਲੇ ਵਿਚ ਕਰਕੀ
 ਰੰਗ ਕੀਕਲ ਵਿਚ ਕਾਲੀ ਕਰਕੀ ਤੇ ਕੋਲਾ ਤੇ ਮਲ ਕੀਕਲ
 ਕਰਕੀ ਤਾ ਇਹ ਰੰਗ ਤੇ ਪਰਿਕਾਬ ਕੇ ਰੰਗ ਕਾਬ ਦੀ ਕੋਲਾ
 ਅਲੀ ਕਣ ਕਾ ਕੀਕਾਤਰ ਰੰਗ ਕਿਕਾਕੋਟ ਕੋਲੀ ਕਰਕੀ
 ਨੇ ਮੇਲੀਆਂ ਕੀਤਾ ਨੂੰ ਕਿਕਾਨ ਨਾਲ ਕਾਕਾ ਕੁਥ ਕੀਤਾ ਤੇ
 ਇਹ ਰੰਗਾ ਕਰਲ ਕੋਲੀ ਕੀਕਾ ਕਾਲ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਕੋਲਾ
 ਕੁਥ ਕਰਾਇਤਾ। ਉਹ ਕੀ ਕੀ ਕੋਲ ਕੀ ਕੀ ਮੇਲੀਕਲ ਪੁੰਨੀਆ
 ਵਿਖੇ 35 ਕੀਕਾਈ ਨੇਕਲਾ ਨਾਲ 10-2 ਮਾਲ ਕੀ ਮਾਮਿਅਾ
 ਦੀ ਇਤਾ ਕਾਹੇਦੀ ਉਸ ਨੇ ਕੋਟੇ ਸਾਡਾ ਪੁੰਨਾਨ ਕੀਤਾ ਪਰ

ਉਹ ਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਬਣਨਾ ਚਾਹੇਦੀ। ਦਿੰਦੇ ਸਾ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ਲਹਿਣ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਾਜ ਨਹੀਂ ਆਈ ਤੇ ਬਸਰ ਦਾ ਉਹ ਚਮ੍ਹੇ ਦੇ ਤਿਆਜ਼ ਸਤਰੀ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਫੂਟਾਂ ਪੁੱਤਾਂ ਵਿਚ ਘਬੀਰ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੀ। ਉਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਮਾਨਸਿਕ ਰਾਜਤ ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਾਧਨ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਡਰਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਭਾਵਨਾ ਬਣਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਰੇ। ਉਸ ਦੀ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਵੇਰਾ ਕਰਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਬਾਹਰਾ ਹੋਣਾ ਖਰਬ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਤਰੀ ਜਿਹੀ ਜਿਹੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ੋਕ ਰੋਕਦੀ ਸਤਰੀ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਤੇ ਸੁਖਾਵਾ ਅਸਰ ਵੀ ਹੋਣਾ ਲਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਂ ਉਥੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਕੇ ਬੈਨਤਾ ਜਾ ਕੇ ਕੁਝ ਕੰਮ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਮੋਡੀਕਸ ਦੀ ਬੇਇੱਛਾ ਵਿਚ ਤਾਂ ਦਿਆਨਤ ਸਹੀ ਸੋਚਾ ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਈਸਟਰਸ ਕਰਕੇ ਰੋਸਤਾ ਕਾਣ ਦਾ ਸਪਨਾ ਕਰਨਾ ਸੁਰ ਹੋਣਾ ਹੋਇਆ। ਸਤਰੀ ਕਾਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ। ਬਿਉਂਦਿ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਕੇ ਸਥਰ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤੇ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੇਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਮਜ਼ੀਦ ਕੀਤਿਆ ਦੇਖਣਾ ਲੋਚਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕਰਤਾਬ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਸੀ। ਬਿਉਂਦਿ ਉਸ ਦਾ ਮਾਪ ਨਾਲ ਤੇ ਸਿਧਰਦਾਰ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੋਕ ਬਣਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਬਿਉਂਦੀ ਵਿਚ ਸਤਰੀ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਕਾਰ ਆਤਮ ਹੋਇਆ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਕੀਤਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਕਾਰ ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਮੋਰਣ ਕਾਹੀ ਉਸਨੂੰ ਸੁਆਖ ਦਿੰਦੇ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਤੁਣ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦ ਉਸਨੇ ਕਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ। ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਵਿਚ ਆਇਤ ਕਾਜ ਸਮਾਥ ਮਤ ਦ ਉਤਕਾਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕੋਰਾ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਾਰ ਕਰਕੇ ਵਿਚ ਆਇਆ।

ਅਥਰ ਵਿਚ ਹੋਰਾਥ ਨਾਲ ਤਾਂ ਮੇਂ ਇੱਛਾ ਵਿਚ ਸਤਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਸਤਰੀ ਬਿਉਂਦਿ ਭਾਵਨਾ ਬਣਨ ਨੂੰ ਮਤ ਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪ ਅਜੇ ਇੱਛਾ ਸਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਲ ਵਿਚ ਮੇਨੂੰ ਸੀਟ ਦਾ ਭਲਾ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਂ ਵੀ ਬਿਉਂਦਾ ਕਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਪਰ ਅਥੇ ਸੁਪੀਸਆ ਦਾ ਇਕ ਅਨੰਦ ਸਿਧਰ ਹੈ। ਮੇਂ ਕੈਨਤਾ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਹੀ ਸੀਟਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਕੇਰਾ ਅਥੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਅਥੇ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲਈ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਜਿਧਰ ਕੋਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਮੇਂ ਕੁਹਾਣਾ ਅਹਿਸਾਨ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ। ਉਸਨੇ ਮੇਂ ਸਤਰੀ ਨੂੰ ਉਸ

ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬੈਨ ਤੇਜ਼ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਵਿਸਰ ਤੇਰ ਤੇ ਸਿਧਰ ਕਰਾਇਆ ਤੇ ਉਸਨੇ ਨੂੰ ਸਤਰੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਾਥੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਰ ਉਹ ਉਪ ਕਰ ਕਰੇ। ਮੇਂ ਆਪਣੇ ਤਕਰਬੇ ਤੇ ਤਕਰਬ ਵਿਤਕਰ ਦੇ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲਾ ਨੂੰ ਸਤਰੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਆਖ ਦਿੰਤਾ ਤੇ ਬਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸਤਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀਕਸ ਤੇਰ ਤੇ ਕੋਈ ਕਰਕੀਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਹ-ਪੇਰ ਤੇ ਕਸਰ ਕਾਨੀਆਂ ਕੋਲੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਰਾਜਤ ਦੀ ਉਪਾਧ ਹਨ। ਜਦ ਆਈ ਆਪਣੇ ਬੇਇੱਛਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਦਿਆਨਤ ਸਹੀ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਨਾਵਾਂ ਅਥਰ ਕਾਪਰ ਕਾਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿਸਾ ਨੂੰ ਅਜੀ ਕਾਹਿਰਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਰ ਕੇ ਫੂਟਾਂ ਪੁੱਤਾਂ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਕੇਰਾ ਕੁਸੀ ਉਸੇ ਅਥੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸਤਰੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਰਾਜਤ ਨੂੰ ਕਾਪ ਕੇ ਕਾਥਾਵਾਲੀ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਕੁਹਾਨੂੰ ਕੋਸ ਇਹ ਦਿਨ ਨਾ ਕੇਖਦੇ ਹੋਰ ਅਥੇ ਵੀ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਕੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਕੋਰ ਕੇ ਸਿਧਰ ਕਰਕੇ ਕੋਰ ਕੋਰਾ ਸੋਚਾ ਕਾਹਿਰਾ ਹੈ। ਕੁਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਕਰੁਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਰਾਣੀ ਉਸ ਦਾ ਕਾਰ ਕਾਥੇ ਤਾਂ ਕਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਕੋਰਾ ਕਰਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਕੇਰਾ ਲਈ ਕੁਝ ਅਥੇ ਮੋਕਿਆ ਤੇ ਸਤਰੀ ਦੇ ਨਾਨਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਰ ਕੀਤੀ।

ਮਾਪ ਆਪਣੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਕਰੇ ਪਰ ਉਸਨੇ ਦਾ ਮਨ ਵਿਚ ਅਥੇ ਵੀ ਕਿਸ ਕੋਰ ਦਾ ਦਿਆਨਤ ਸੀ ਕਿ ਕੋਰ ਮੋਡੀਕਸ ਬੇਇੱਛਾ ਲਈ ਕੋਈ ਇਕ ਸੋਚ ਦੀ ਰੋਸ ਅਥਰੀ ਕਾਥੇਵੀ ਪਰ ਅਥੇ ਕਾਹਿਰਾ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਤਰੀ ਦੀ ਕੋਰਾਣੀ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅਥੇ ਕਰਤਾ ਦੇ ਸਪਸ ਨੂੰ ਦਿਆਨਤ ਵਿਚ ਕਰਾਇਆ। ਇਹ ਮੇਨੇ ਸਿਆ ਕਿ ਕੋਲੇ ਉਹ ਕੋਰ ਦਾ ਆਦਾ ਕਾਦਾ ਆਪੇ ਕਰ ਕੈਣਕੇ। ਜਦ ਮੇਂ ਸਤਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਪਰਕਾਰ ਕਰਾਈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਰ ਕੇ ਸਤਰੀ ਦੀ ਕੋਰਾ ਦਾ ਕੋਈ ਅਥੇ ਸਾ ਦਿਨ ਤੇ ਉਹ ਅਜੀ ਵਿਚ ਕੋਰ ਕੋਰ ਪਈ ਤੇ ਉਸ ਕੋਰ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਦ ਉਤਕਾਰ ਲਈ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕਾਥਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਸਿਧਰਦਾਰਾ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੋਚਾ ਕਿ ਉਹ ਸਤਰੀ ਕਰੇ ਤੇ ਅਥੇ ਅਜੀਕਸਤਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੁਝ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਕਰਾਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਆਪਣੇ ਸਪਸ ਨੂੰ ਪਰਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿਖਾਈ ਸਤਰੀ ਨੇ ਕੋਰਾ ਲਿਆਂਦਾ ਤੇ ਉਹ ਕੈਨਤਾ ਪਰੋਚ ਗਈ।

ਇਸ ਕੁਝ ਕਰਕੀਤ ਕੋਲੀ ਨੇ ਉਸ ਸਤਰੀ ਦਾ ਸਪਸ ਨੂੰ ਪਰਕਾਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਰਕਿ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਪਰ ਲਿਆਂਦਾ।

ਸਪਸ 98154-68377

ਬਾਲ ਪੰਨਾ

ਵਿਗਿਆਨਕ ਬੁਝਾਰਤਾਂ

- 1) ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੇ
ਆਪਣਾ ਫੇਜ਼ਨ ਆਪ ਬਣਾਉਂਦੇ
ਬਾਘਾਹਾਰੀ ਦਾ ਫੇਜ਼ਨ ਬਣਾਏ
ਦੇਸ਼ ਇਹ ਕੀ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ?
...
- 2) ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਇਹ ਚਲਾਉਣ
ਮਿਤ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਬਣਾਉਣ
ਮਿਲਦੇ ਇਹ ਹਰ ਕੋ,
ਬੁੱਢੇ ਬੱਚੇ-ਕੀ ਹੋ ਨਾਂ ?
...
- 3) ਗੁਣਸੂਤਰ ਮਨੁੱਖੀ ਉਤਪਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ
ਮੱਲ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ
ਬੱਚੇ-ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅਕਲ ਲਗਾਓ
ਮਾਦਾ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਗੁਣਸੂਤਰ ਬਣਾਓ ?
...
- 4) ਇਹ ਰਸਾਇਣ ਅਜਿਹਾ
ਜੀਲੋ ਲਿਟਮਸ ਨੂੰ ਲਾਲ ਬਣਾਏ
ਜੀਤ ਦੇ ਸਥਾਵਰ ਨੂੰ ਖੋਟਾ ਕਰਦਾ
ਨਿਥੂ ਤੇ ਸਿਰਕੇ 'ਚ ਕੀ ਪਾਲਿਆ ਜਾਂਦੇ
...
- 5) ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਕੜੇ ਮਜ਼ਬੂਤ
ਥੋਟੇ ਵਲਾਂ 'ਚ ਪਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ
ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ
ਇਹ ਚਿਟਾਮਿਨ ਤਾਕਤ ਚਧਾਉਂਦਾ

ਕੁਲਦਿੱਲਖ ਬੀਬਲ

(ਸੰਬੰਧੀਲ 9417636255)

ਪਿਛਲੇ ਅੰਕ ਦੇ ਉੱਤਰ

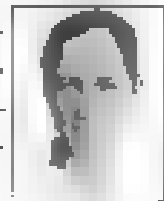
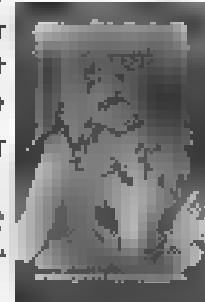
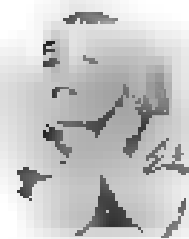
1 ਸੁਖਮਨਾ ਨਾਤੀ	2 ਪਿੱਤਾ
3 ਸੰਕਹਿਟ	4 ਹਾਈਡਰੋਕਲੋਰਿਕ ਐਸਿਡ
5 ਰਿਕਟਸ	

ਨਰਲਾ ਨਵਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਏਥੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨਵੀਂ ਕਸਾਬਾਂਗੇ
ਇਸ ਧਰਤੀ ਦਾ ਥੋਪਾ ਥੋਪਾ ਵਿਆਨ ਨਾਲ ਰੁਸਨਾਵਾਂਗੇ
ਅਸੀਂ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਬਣੇ ਹਾਂ ਕਿੰਦਾਂ, ਸਮਝਾਂਗੇ-ਸਮਝਾਵਾਂਗੇ

ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ

ਸਾਡੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ ਦੋ
ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ
ਵੀਨ ਆਈ ਸੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ
ਪੁਸਤਕ ਸਦਕਾ ਕਾਫੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ
ਨੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਮੈਂ ਵੀ ਇੱਕ
ਪੁਸਤਕ 'ਚੰਪਰੀ ਕਸਰ' ਖਰੀਦ ਲਈ
ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਨੇ
ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਮੈਂ
ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ

ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਆਪਣੇ ਟਾਈਟਲ ਵਾਂਗ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪ
ਲੱਗੀ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਸਰਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸੱਥ
ਮਿਟ ਗਈ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ
ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਸਰ ਕਿਸੇ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਮਰ
ਥੁੱਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਖੌਤੀ
ਸਾਧਾਂ ਤੋਂ ਝੜਾ ਬਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੌਜਾਂ ਤੇ ਮਤਰ ਬਰਫਾ ਕੇ
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖੁਆ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੇ ਕੁਝ
ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਕਾਰਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਣਾਂ ਦੀ
ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕਰਨਾ ਬੰਦੋਬ ਜਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ
ਮਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਹਿਮ ਭਰਮਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਣ
ਵਾਲੀ ਕਸਰ ਤੋਂ ਖਹਿਤਾ ਝੁਕਾਵਾਂਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਾਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਰਮ ਫੁਲਾਂਬੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਹਿਤ ਉਸਾਰੂ ਤੇ
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ ਜਰੂਰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਹ ਪੁਸਤਕ
ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਰੂਰ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂਗੀ
ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਹਮਸਯਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਦੀ
ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਮੇਂ ਤਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੀ ਇਸੇ
ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ
ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਲਈ ਜ਼ਹਿਲ ਕਰਾਂਗੀ ਮੈਨੂੰ
ਪੂਰੀ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤ
ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜਰੂਰ ਸਹਲ
ਹੋਵੇਗੀ

ਮਾਇਆ ਰਾਣੀ
ਸਮਾਤ 8ਵੀਂ

ਸਕੂਲੀ ਬਿਨਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਸਕੂਲ ਡਾਕਸਲ
'ਸ਼੍ਰੀ ਪੁਸਤਕਸਰ ਸਾਹਿਬ'

ਬਾਲ ਪੰਨਾ-2

ਪੈਸਾ ਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ

ਪਿਆਰੇ ਬੱਚੇ

ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਅਭੀਲਾਸ਼ਾਂ ਹਾਂ ਪੈਸਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕਿੱਸਾ ਹੈ ਜਾਗਤ ਦਾ ਦੁਕਤਾ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਅਭੀਲਾਸ਼ਾਂ ਸਕਦੇ ਸਕਦੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੀਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੈਸਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਅਭੀਲਾਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਥੇ ਜਾਣਿਆ ਪਰ ਇਹ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਚੀਜ਼ ਕੀ ਹੈ? ਚੀਜ਼ ਉਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਨਸ਼ਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਨਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਪਰ ਕੁਮਾਰੀ ਕੌਰ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕੀ ਹੋਵੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੈ? ਨਹੀਂ ਹੋਵੇ ਕੁਦਰਤੀ ਕੌਰ ਤੇ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਪਦਾਰਥ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕੀ ਸਭਤੋਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੈ? ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਨਸ਼ਾਨਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਸਭਤੋਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਈਆਂ ਤੇ ਸਮਝਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕੁਦਰਤੀ ਹਨ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁੱਖਾਂ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਭੁੱਲ-ਫਲ ਲਗਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸੇ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜਾਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਮਿਸ਼ਰੀਨ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਨਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਭੁਗੀ ਜਾਂ ਫੈਫ ਤੇ ਬੈਠਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜੀ ਭਲਮ, ਪੈਨਸਿਲ ਨਾਲ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜੀ ਦਾਸ-ਸਖਤੀ-ਬੰਦੀ ਖਾਧੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਅਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਸ਼ਾਈਕਲ ਬੱਸ-ਕੱਚੀ ਤੇ ਸਭਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਇਹ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਹੋਰਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਰਾਸਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੀ ਅਸੀਂ ਜਿਉਂਦੇ ਹਾਂ ਇੱਕ ਕਾਰਣ ਉਹ ਵੀ ਸੀ ਜਦ ਇਹ ਜਾਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਹੀ ਵਿਨਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ ਜਦਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੋਭਾ ਚਾਚ ਦੀ ਮਾਂ ਬਣੀ ਵਿਨਸ਼ਾਨ ਸਭ ਕੁਝ ਜਿਹੜਾ ਤੇ ਕਰਦਾ ਗਿਆ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿਨਸ਼ਾਨ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਤੇ ਸਕੂਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਾਲ ਤੇ ਯੋਗਤਾ

ਸਲਾਮ ! ਪਾਲ ਅਰਭਾਸ

ਪਾਲ ਅਰਭਾਸ ਬਿਲੀਅਟ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਉਹ ਸਿਰਫ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਕਰਦਾ ਸੀ ਆਪਣੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਦੇਹ ਕਰਾ ਬਣਿਆ ਅਰਭਾਸ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਹਿਸਾਬਕਾਨ ਕਰਿਤਰ ਵੀਆਂ ਸਿਹਾਤਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕੁਲਵਾਉਣ ਤੇ ਸੇਵਣ ਦਾ ਭੋਗੀਨ। ਸ਼ਾਹੀ ਸਿਹਤੀ ਉਹ ਯੋਧੀਆਂ ਤੇ ਯੋਧੀਆਂ ਕਰਿਤਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸਿਧਾ ਸਕਦਾਉਂਦਾ ਕਿਹਾ ਉਹ ਕਰਿਤਰ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਕਰਦਾ ਸੇ ਕਦਮ ਦਰ ਕਦਮ ਵਿਨ੍ਹ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਨਾਲੀਂ ਵੱਧ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਉੱਥਰ ਹੱਲ ਕਿਉਂ ਹੀਥ ਹੈ

ਕਰਿਤਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਦੁਸਰੀ ਤੇ ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਖੁਸ਼ੀਆ ਸੀ ਪਾਲ ਅਰਭਾਸ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਰਿਤਰ ਸਕਦਾਉਂਦਾ ਲੱਭੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਦੁਨੀਆਂ ਕੁਝ ਦੇ ਕਰਿਤਰ ਬਿਕਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਕਰਿਤਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤਾਹਿਤ ਕਰਦਾ

ਖੋਜ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਕਰਿਤਰੀ ਹੱਥ ਪਾਲ ਅਰਭਾਸ ਦਾ ਵਿਕਾਰਭ ਅਸੇ ਹਥ ਵਿਸੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਸ ਨੇ ਪੈਦਾ ਸੀ ਤੇ ਵੱਧ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ ਅੰਗ ਸਿਹਾਤਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਰਭਾਸਪੁਸਤਕ ਦੇਣ ਇਕ ਬਿਉਰਮ ਦਾ ਖੁਸ਼ਾਣ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਤੇ ਵੱਡੇ ਹਥ ਅੰਗ ਤੇ ਉਸ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਸਿਆ ਬਿਕਾਰਭ ਅੰਟੇ-ਅੰਟੇ ਇਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਈਮ ਸਿਆ (ਅਰਭਾਸ ਅੰਗ) ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰਾਈਮ ਸਿਆ ਉਹ ਸਿਆ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਨਾਕਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅੰਗ ਨਾਲ ਨਾ ਕੀਤਿਆ ਜਾਵੇ ਅਰਭਾਸ ਨੇ ਇਹ ਬਿਉਰਮ ਇੱਕੀ ਨਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੀ ਕਰੀਬੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧ ਕੀਤੀ

ਤਾਂ ਕੁਲਵੀਮ ਸਿੱਧ ਹੀਥ

E-mail: tsukuhioffice@gmail.com

© 2000 Blackwell Science Ltd, *Journal of Internal Medicine* 247: 369–375

[illegible]

ਲੇਖਕ: ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ
ਲਿਖਾਰੀ: ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ
ਸਮਪ੍ਰੀਤ: ਭਾਈ ਲੀ ਅਲਾਹਾਦੀ
ਨਾਇਕ: ਸਿੰਘ ਰਾਮਚੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ
ਸਿੰਘ ਲੀ ਭਾਈ ਸਿੰਘ

[illegible][illegible][illegible]

ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ

ਪਾਨੀ	ਇਕਾਈ ਮੁਰਾਮੀ	ਮਿੱਥਰਾਣੀ ਲੰਗੋਵਾਲ	5000
ਮਾ ਮੁਰਿਦਕਾਲ ਸਿਖ 2060 ਵੇਰ 7 ਮਿਹਾਲੀ 1000		ਬਲਦੇਵ ਸਿਖ ਬਲਦੇਵ ਭਾਇਰ ਸੰਯੁਕਤ	100
ਜਸਬੀਰ ਸਿਖ, ਪਿੰਡ ਮਟੋਰ ਸੇ 70 ਮੁਹਾਲੀ 5000		(ਮਾਤਾ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਧਾਏ ਵਿੱਚ)	
ਅਮਰੀਕ ਸਿਖ 2545 ਸੈਕ 70 ਮਿਹਾਲੀ 1000		ਇਕਾਈ ਅਥਰ	
ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿਖ, 999 ਸੇ 70 ਮਿਹਾਲੀ 100000		ਗਣਪਤ ਰਾਮ	1100
ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿਖ ਹਿਮਤਪੁਰਾ, ਵਤਿਰਗਸੁ ਸਾਰਿਥ 5000		ਬਿਨੋਦ ਮਲੋਨੀਆ ਸੁਰਜੀਵਾਲ ਪੰਨਾ ਅਥਰ	500
ਅਕਤਾਰ ਸਿਖ ਤਾਰਾ ਇਟਲੀ 5000		(ਆਪਣੀ ਡੇਠ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਧਾਈ ਮੱਕੇ)	
ਗੁਰਜੀਤ ਸਿਖ ਰਾਣਾ (ਜੀਲੀ ਇਟਲੀ) 5000		ਇਕਾਈ ਮੁੰਡਾ	
ਮਾ ਸਬਰਨ ਸਿਖ, 1081, ਵੇਰ 3 ਬੀ 2 ਮਿਹਾਲੀ 1000		ਇਕਾਈ ਕਲਕਾਡਾ	
ਬਰਨਲ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿਖ 1600, ਵੇਰ 5, ਮਿਹਾਲੀ 5000		ਕਾ ਬਲਦੇਵ ਸਿਖ ਚੰਬ ਦੇਸ ਰਾਜ ਸਨੇਧਰ	500
ਅਮਰਾਓ ਸਿਖ, ਦੋਦਾਰ ਨਗਰ ਖਰੜ 5000		ਇਕਾਈ ਅਰਥ	
ਗੁਰਜੀਤ ਸਿਖ ਇਕਾਈ ਸਰੋਬਿੰਦਕ ਮੁਖੀ ਮੁਹਾਲੀ 5000		ਲੈਕ ਗੁਰਮੀਤ ਖਰੜ (ਜੇਨ ਮੁਖੀ) ਆਪਣੀ ਕੋਟੀ ਰਬਨੀਤ	
ਅਕਤਾਰ ਸਿਖ ਮਨਾਰੂ, 2553 ਵੇਰ 11 ਮੁਹਾਲੀ 1000		ਕੌਰ ਦੇ ਬਿਆਧ ਦੀ ਮੁਖੀ ਵਿੱਚ)	1000
ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ 362 ਵੇਰ 4 ਮੁਹਾਲੀ 1000		ਇਕਾਈ ਬੰਨਿਤਾ	
ਹਰਬਿਸ ਸਿਖ ਨੇਅਰਦਾਰ ਸਧਰੇਰ ਪਟਿਆਲਾ 3000		ਹਰਦਮ ਸਿਖ ਨਾਈਨੀਨੋਨ ਕੈਥੋਅਰ ਦੀ ਐਸ.ਯੂ ਬੰਨਿਤਾ	
ਲਾਲ ਸਿਖ ਸਧਰੇਰ (ਪਟਿਆਲਾ) 2000		(ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਨਬਿਰਤੀ 'ਤੇ)	500
ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਖ, 2228 ਸੇ 71 ਮੁਹਾਲੀ 2000		ਇਕਾਈ ਸੰਘੀਲ	
ਸਰਨੈਲ ਸ਼੍ਰਾਂਤੀ ਵਿੱਤ ਮੁਖੀ ਇਕਾਈ ਮੁਰਾਮੀ 43000		ਲਿਟਲ ਵੇਂਸਲ ਸਕੂਲ ਸੰਘਲ	2100
ਫੁੱਲ ਵਿੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ		ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ (ਆਯਨਵਾਲੀ ਕਰਕਰ)	200
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇਕਾਈ		ਇਕਾਈ ਰੋਪੜ	
ਗੁਰਚਰਨ ਸਿਖ ਸੰਧੂ	5000	ਪ੍ਰਿਸ਼ਪਿਲ ਦਸਮੇਥ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਰੋਪੜ	500
ਗੁਮੀਤ ਸਿਖ (ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕਾ ਸੋਧਿੰਦਰ ਸਿਖ ਦੀ ਧਾਏ 'ਚ)	1000	ਕੈਨ ਸਹਾਇਤਾ	
ਇਕਾਈ ਟੂਕਾ		ਸੁਧਾਰ ਇਕਾਈ	500
ਗੁਰਮੁਖ ਸਿਖ ਐਸ ਡੀ ਓ ਡੇਲੀਆ	500	ਮੇਜਰ ਸਿਖ, ਮੁਖਿ ਅਧਿਆਪਕ ਸਰਕਾਰੀ ਰਾਈ ਸਕੂਲ	
ਵਰਿੰਦਰ ਨਿਆਣਾ ਤਾਜਪੁਰ	500	ਬਾਬੇਵਾਲ ਨੁਧਿਆਣਾ	500
ਇਕਾਈ ਰਾਮਪੁਰਾ		ਹਕੀਮ ਰੁਮਾਥ, ਨਿਊ ਰਾਜਾ ਇਲੈਕਟਰੀਕਲ ਨੁਧਿਆਣਾ	
ਰਿਣਾ ਲੈਕਚਰਾਰ ਮੇਜਰ ਸਿਖ, ਰੋਮਪੁਰ	500	(ਪਿਤਰੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ)	500
ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘਲਾ ਸੀ.ਏ ਪਟਿਆਲਾ	5000	ਕਰਿਸ਼ਨ ਰਸੋਵਰ ਸਟੀਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੁਧਿਆਣਾ	200
ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਯੋਧਿਆਲਾ	5000	ਮਿਲਕੀਤ ਸਹਾਇਤਾ	
ਮਾਸਟਰ ਬਰਨੇਲ ਸਿਖ, ਇਕਾਈ ਸੁਧਾਰ	5100	ਕਾ ਮੇਘ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਤਕਾਰ ਸਮਾਗਮ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ	
ਇਕਾਈ ਖਰੜ		ਕਲੋ	1100
ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪ੍ਰਿਸ਼ਪਿਲ, ਸ.ਸ.ਸ ਸਕੂਲ (ਲਲਕੀਆਂ)		ਗੁਰਮੀਤੀ ਸਹਾਇਤਾ	
ਘੜ੍ਹੇਆਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਵਿੰਦਰਜੀਤ ਦੇ ਬਿਆਧ ਦੀ ਮੁਖੀ ਵਿੱਚ)	2100	ਆਰ.ਕੇ. ਬਾਂਸਲ ਮੈਟਲ ਹਸਪਤਾਲ ਧਨੌਲਾ	1000
ਇਕਾਈ ਲੰਗੋਵਾਲ		ਦੇਨ ਮਾਨਜਾ ਦੀ ਇਕਾਈ ਤੀਖੀ ਕੋਲੋਂ 24400, ਖੀਬਾ ਕਲਾ	
ਸੁਧਾਰ ਲੰਗੋਵਾਲ ਜੇਨ ਅਥਰ	5000	ਕੋਲੋਂ 10700 ਅਤੇ ਮਾਨਜਾ ਕੋਲੋਂ 10000 ਰੁਪਏ ਹਲ ਫੇਡ	
		ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਹੋਸੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਸਕਾਰਤ	
		ਮੁਖੀ ਅਲਾਨੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਡਾਪੀ ਜਾਵੇਗੀ।	

ਜੀਵ

ਦੀ

ਟਰੀਆਂ ਨੇ
ਟਰੀਆਂ ਮੀਥੀਆਂ ਨੇ
ਪੁਸ਼ਤਕ ਪੁਸ਼ਤਕਾਂ ਦੀ ਰਾਹੀਂ
ਨੇੜ ਰਹੇ ਹੋਏ ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਭੁਲੇ

ਹੋਮ

ਜਦ ਜਦ
ਜੋ ਸਾਹਿਤ
ਜੋ ਸਾਹਿਤ
ਜੋ ਸਾਹਿਤ
ਜੋ ਸਾਹਿਤ

ਪਰਮ
ਭੰਗਣ
ਲਿੰਗੀ
ਅਰਥ
ਸਥਾਨਾਂ
ਤੋਂ ਹੀ

ਆਉਂਦੇ
ਜਦੋਂ
ਜਦੋਂ
ਜਿਹੀ
ਕਦੇ
ਕਦੇ

ਬਖਸ਼ਿਸ਼
ਕਰਨਾ
ਜਿਹੀ
ਜਿਹੀ
ਜਿਹੀ

ਜਦੋਂ
ਜਿਹੀ
ਜਿਹੀ
ਜਿਹੀ
ਜਿਹੀ

ਨੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਟੀਮ ਦਾ ਪੈਨਟਾਚ ਕੀਤਾ। ਸਦਾਕ-ਜਦਾਬ

ਨੇ ਮਿਲ ਮਿਲੇ
ਆਪਸ ਦੀ

ਨ ਦੇ
ਦਿਲ

ਪਾਠਾਂ

ਧਨਕਾ ਨ ਲਾਏ ਬ-
ਥਾ ਮਨਾਹਿਤ ਕੰਮ
ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਗੋਰ ਖੋਜ ਕੀਤੇ। ਜਿੰਨੇ ਭੁਭਾਰ
ਭਰਾਮਾਂ।

ਜਨਵਰੀ-ਫਰਵਰੀ 2017

ਵਿਸਦਾ ਹੈ' ਅਤੇ 'ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ' ਖੇਡੇ ਗਏ। ਜੇਨ ਮੁਖੀ (ਮੁੱਖ ਬਲਾਰੇ) ਮਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਫਗਵਾੜਾ ਜੀ ਨੇ ਬਹੀਦ ਹੋਏ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਉੱਤਰ ਰਹੇ ਵਾਸੀਵਾਸ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਲਾਂ ਮਾਰਨ ਲਈ ਸੁਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਮਾ. ਮਦਨ ਲਾਲ ਤੇ ਰੁਪਿੰਦਰ ਜੀ ਨੇ ਸਟੇਜ ਸੈਕਟਰੀ ਦੀ ਕੁਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਮ ਲੁਭਾਇਆ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਸੁਖਜੀਤ ਜੀ ਨੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟਿਕ ਦਿਖਾਏ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟੋਨੀ ਜੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਤੁਰੰਤ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮੈਂਬਰ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਜਾਪ ਸਿੰਘ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਉਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਹ ਮੇਲਾ ਦਰਬਾਰਾਂ ਦੇ ਮਨਾਉਂਦਾਰਾਂ ਅਸਰ ਪਾ ਗਿਆ।

ਇਕਾਈ ਸੰਘੋਲ : ਮਿਤੀ 21-11-16 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਸੁਹਾਵੀ ਵਿਖੇ 'ਬੋਟੀ ਬਚਾਓ, ਬੋਟੀ ਪੜ੍ਹਾਓ' ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਗੂ ਅਜੀਤ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਨੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟਿਕ ਵਿਖਾਏ ਅਤੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਮੰਡਮ ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਆਗਨਵਾੜੀ ਵਰਕਰ ਸੁਹਾਵੀ ਨੇ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਬੇਕ ਕੁਮਾਰ, ਕਮਲ ਸੁਹਾਵੀ ਤੇ ਨਵਤੇਜ ਪ੍ਰਦਾ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ : ਮਿਤੀ 01-12-16 ਨੂੰ ਇਕਾਈ ਸੰਘੋਲ ਵੱਲੋਂ ਸੀ.ਸਕੋਲ ਸਕੂਲ ਲਿਟਲ ਬੋਨਜਲ ਸੰਘੋਲ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਅੰਬੇਕ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਬਲਾਰੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੰਸੀ ਪਠਾਣਾਂ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਜਾਦੂ ਦੇ ਟਿਕ ਬਲਦੇਵ ਜਲਾਲ ਸਰਹੰਦ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਗੀ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਾਗੀ ਤੇ ਸ਼ੁਮਰ ਸਟਾਫ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਕਾਈ ਸੰਘੋਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਰਾਮ ਅਸਰਾ, ਨਵਤੇਜ ਪ੍ਰਦਾ, ਅੰਬੇਕ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਜਾ, ਵਰਿੰਦਰ ਪੁਰੀ, ਕਮਲ ਸੁਹਾਵੀ, ਲੇਖ ਰਾਜ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਇਕਾਈ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ : ਸਵਿੰਦਰ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਵਰਬੀ ਮੌਕੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਮਾਗਮ : ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ, ਕਵਿਤਾ ਉਚਾਰਨ ਤੇ ਹੋਰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਵਿੱਕੀ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ ਹੇਠ ਰਜਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੋਭਿਆਚਾਰ ਮੰਚ ਮੇਰਾ ਵੱਲੋਂ 'ਪਾਦੇਦਾਨ' ਤੇ 'ਛਿਪਣ' ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਟਕ ਰਾਹੀਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰਥਿਕ ਸੋਧ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮੁੱਖ ਬਲਾਰੇ ਡਾਕਟਰ ਪਰਮਿੰਦਰ (ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰ. ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਮੁਖੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰੀਰਕ, ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਜੇਕਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵੱਲ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸੁਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਪੜੀ ਸਾਧਾਂ, ਸੱਤਾਂ, ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ, ਮੀਆਂ ਤੇ ਜੁੱਤਸੀਆਂ ਦੇ ਚੱਕਰਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਧਿਵਿਧਵਾਸੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ, ਜਨਤਾ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਲੋਟ ਖਸ਼ੋਟ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੌਕ ਇਨ ਇਡੀਆ, ਸਾਈਨਿਗ ਇਡੀਆ, ਡਿਜੀਟਲ ਇਡੀਆ ਵਾਂਗ ਨੋਟਬੰਦੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਹੱਥਕੰਡੇ ਦੱਸਿਆ। ਜੇਨ ਮੁਖੀ ਸਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਗੂ ਮੁਖਤਾਰ ਗੋਪਾਲਪੁਰਾ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਮੇਲਨ ਹੋਸ, ਦੀਵਾਨ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ, ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਮਰਜੀਤ ਬਾਈ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਖਿਲਚੀਆ, ਕਾਸ਼ਮੀਰ ਕਾਦੀਆਂ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ, ਪਮੇਦ ਕੁਮਾਰ, ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਸੁਖਚੈਨ ਕੌਰ, ਖੇਮੰਤ ਭੋਹਰੀਵਾਲ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਿਰਵੈਲ ਸਿੰਘ, ਦਾਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਲਵਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿੰਡ ਨਿਵਾਸੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

'ਜੋਤਿਸ਼ ਕੀ ਹੈ ?' ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਚੋਰਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੈਮੀਨਾਰ : ਉੱਪਰੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ, ਕਮਰੇਡ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ

ਸਲਾਨਾ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ 'ਜੋਤਿਸ਼ ਕੀ ਹੈ ?' ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰ ਹਾਲ ਚੋਰਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਬਲਾਰੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਓਧਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮ ਤੋਂ ਹੀ ਪੁਜਾਰੀ ਵਰਗੇ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਚਲਾਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋਤਿਸ਼, ਕਿਸਮਤ, ਕਰਮਾਂ, ਸਥਰਗ-ਨਰਕ ਤੇ ਅਗਲੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਭਰਮ ਝੁਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਚੱਕਰਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਫਸਾ ਕੇ ਖੂਬ ਲੱਟਿਆ ਹੈ। ਮਾਝਾ ਜੇਨ ਆਗੂ ਸਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ, ਮੁਖਤਾਰ ਗੋਪਾਲਪੁਰਾ, ਮੁਖਵਿੰਦਰ ਚੌਹਲਾ, ਰਜਵੰਤ ਬਾਗਡੀਆ, ਸੁਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਜੀਤ ਬਾਈ, ਨਰਿੰਦਰ ਬੇਖਚੇਕ, ਬਲਬੀਰ ਪਰਵਾਨਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਗੰਡੀ ਵਿੰਡ, ਮਾਸਟਰ ਤਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਕਮਰੇਡ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਕੇ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਨ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮਦਨ ਲਾਲ ਪਠਾਣੀਆਂ, ਸੁਪਰਵਿੰਦਰ ਖਾਰਾ, ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ, ਰਾਕੇਸ਼ ਹੋਪੀ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਰਮੂਵਾਲਾ, ਅਵਤਾਰ ਗਿੱਲ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਮਾਸਟਰ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਨਾਮ ਪੁੱਨ ਆਦਿ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਮਰੇਡ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ।

ਇਕਾਈ ਰੋਪੜ : ਸਕੂਲੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ : ਗੁਰਮਤ ਮਾਡਲ ਸਕੂਲ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਟੀਮ ਨੂੰ ਸੁਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਫ਼ਤਰੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਰੋਲੋਂ ਰੋਡ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਵੀ ਉਕਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੋਂ ਪੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਕਰਤਾਰਪੁਰ (ਨਰਪੁਰ ਬੇਦੀ ਬਲਾਕ) ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ (ਲਡਕੇ) ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਅਜੀਤ ਪ੍ਰਦੇਸੀ, ਅੰਬੇਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਪਵਨ ਰੌਤੋ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ।

ਫੁੱਲ ਲੁਧਿਆਣਾ : 1. 6 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹੋਮ ਰਾਜ ਸਟੇਜ ਦੀ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ 'ਆਤਮਵਾਦੀ ਝਟਕਣਾ' ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾ ਦੀ ਸੋਚ' ਉੱਪਰ ਵਿਚਾਰ ਗੈਬਰੀ ਜੇਨ ਦੇ ਦਵਤਰ ਨੁਪਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਜੇਨ ਮੁਖੀ ਜਸਵੰਤ ਜੀਰਖ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਵਿੱਤ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਪੇਪਰ ਜੇਨ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਜੇਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਗ ਲੋਟਿਆਂ ਨਵੰਤਰ ਸਿੰਘ ਇਕਾਈ ਜਰਗ, ਡਾ. ਮਜੀਦ ਮਲੋਕੋਟਲਾ, ਸਤੀਸ਼ ਸੰਚਦੇਵਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਹੋਮ ਰਾਜ ਸਟੇਜ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ।

2. 28 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸੱਦੇ ਤੇ ਨੋਟਬੰਦੀ ਖਿਲਾਫ ਨੁਪਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਰੇਲੀ ਅਤੇ ਰੋਥ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

3. ਪਿੰਡ ਪਮਾਲ ਵਿਖੇ ਸਾਬਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਫ਼ਸਰ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਮਾਲ ਦੇ ਉੱਦਮ ਸਦਕਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮੇਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਜੇਨ ਨੁਪਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਜੇਨ ਮੁਖੀ ਜਸਵੰਤ ਜੀਰਖ, ਮੀਡੀਆ ਮੁਖੀ ਦਲਵੀਰ ਕਟਾਣੀ ਅਤੇ ਮੋਹਣਜੀਤ ਬਰੀਕੇ ਵੱਲੋਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਸਟਾਲ ਵੀ ਲਗਾਈ ਗਈ।

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵੈਨ ਦਾ ਸਫ਼ਰ

ਇਕਾਈ ਨੁਪਿਆਣਾ : 22 ਅਕਤੂਬਰ 2016 ਨੂੰ ਰਣਜੀਤ ਸ.ਸ. ਸਕੂਲ, ਹੋਬਵਾਲ ਅਤੇ ਸ.ਹ.ਸ. ਹੋਬਵਾਲ ਵਿਖੇ ਕੀਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ। ਜੇਨ ਆਗੂ ਦਲਵੀਰ ਕਟਾਣੀ ਅਤੇ ਵੈਨ-ਇੰਚਾਰਜ ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟਿਕ ਵਿਖਾਏ।

ਇਕਾਈ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ : 25 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸ.ਸ.ਸ.ਸ.

(ਲੜਕੇ) ਕਾਹਨੂੰਵਾਲ ਅਤੇ ਐਮ.ਐਮ. ਕਾਲਜ (ਲੜਕੀਆਂ) ਕਾਹਨੂੰਵਾਲ, 26 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਭੈਣੀ ਮੀਆਂ ਖਾਂ ਅਤੇ ਬਹਾਇਤ ਵਿਊਚਰ ਅਕੈਡਮੀ ਫੋਰੋਚਈ, 27 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਹਰਚੇਵਾਲ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਹੋਰੀਟੇਜ ਮਾਡਲ ਸਕੂਲ ਹਰਚੇਵਾਲ, 28 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਘਣੀਏ ਕੇ ਬਾਗਰ ਅਤੇ 29 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਵਿਖੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਅਤੇ ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਵਿਖਾਏ। ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ, ਜਸਵੀਰ ਫੋਰੋਚਈ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਨਾਬਾਲਾ, ਅਮਨਦੀਪ ਸੇਖਵਾਂ ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਵਾ ਆਦਿ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਸਮੇਂ ਵੈਨ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਪਿੰਡ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਵਿਖੇ ਸਟੇਜ ਸੁਚਾਲਨ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਦੋਬ ਭਗਤ ਘਣਗਾਹ ਹਾਲ ਜਲੰਧਰ : (ਮੇਲਾ ਭਾਈ ਭਾਇਆਂ ਦਾ) 31 ਅਕਤੂਬਰ ਅਤੇ 1 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਸਟਾਲ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਸੁਖਦੇਵ ਫਗਵਾੜਾ ਅਤੇ ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਵੈਨ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ।

ਵਿਕਾਈ ਖਲਚੀਆਂ : 2 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਮੀਆਂ ਵਿੰਡ ਅਤੇ ਸ.ਐ.ਸ. ਜਥੇਦਾਰ ਵਿਖੇ ਵੈਨ ਲਗਾਈ, 3 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਖਲਚੀਆਂ ਅਤੇ ਗਗਨਦੀਪ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਟੀਚਰਾਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ 'ਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 4 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਬਹੀਦ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਾਡਲ ਸਕੂਲ ਟਾਗਰਾ ਅਤੇ ਫਗਵਾੜਾ ਫਾਈਟਰ ਸਕੂਲ ਖਲਚੀਆਂ ਅਤੇ 5 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਸੰਬੋਵਾਲ ਵਿਖੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਵਿਖਾਏ। ਜਸਵੀਰ ਖਲਚੀਆਂ, ਹੈਪੀ ਮੀਆਂ ਵਿੰਡ, ਹਰਦੀਪ ਖਲਚੀਆਂ ਅਤੇ ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੈਨ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ।

ਵਿਕਾਈ ਤਰਨਤਾਰਨ : 7 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. (ਲੜਕੀਆਂ) ਖੇਮਕਰਨ ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸ.ਸ.ਸ. ਸਕੂਲ ਖੇਮਕਰਨ ਅਤੇ 8 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸ.ਸ.ਸ. ਲੜਕੀਆਂ, ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਸੰਤ ਕਬੀਰ ਕਾਨਵੈਂਟ ਸਕੂਲ ਫਲਟੋਹਾ ਵਿਖੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਮਾਸਟਰ ਤਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਜੈਨ ਆਗੂ ਰਜਵੰਤ ਬਾਗਡੀਆ ਅਤੇ ਮੁਖਵਿਦਰ ਚੋਹਲਾ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਵਿਖਾਏ। ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਵੈਨ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ।

ਵਿਕਾਈ ਚੋਹਲਾ ਸਾਹਿਬ : 9 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਸ.ਸ.ਸ. ਲੜਕੇ ਚੋਟੀਆਂ, 10 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਮਾਝਾ ਕਾਲਜ (ਲੜਕੀਆਂ) ਤਰਨਤਾਰਨ ਅਤੇ 11 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਮਖੀਰਾ ਅਤੇ ਸ.ਮਿ.ਸ. ਹਸਲਪੁਰਾ ਵਿਖੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਸਟਰ ਤਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਰਜਵੰਤ ਬਾਗਡੀਆ ਅਤੇ ਮੁਖਵਿਦਰ ਚੋਹਲਾ ਜੀ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਵਿਖਾਏ। ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਵੈਨ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ। ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੈਨ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ।

ਵਿਕਾਈ ਭਦੌੜ : 4 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਪੁਰਕੋਟ ਚੜਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਨਾਟਕ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਵੈਨ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਸੂਬਾ ਆਗੂ ਰਜਿੰਦਰ ਭਦੌੜ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਵਿਖਾਏ ਅਤੇ ਵੈਨ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ। ਨਾਟਕ ਮੇਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬਿਮੇਦਾਰੀ ਮਾ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਭਾਈ। 5 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸ.ਸ.ਸ.ਸ. ਕੋਸਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰਜਿੰਦਰ ਭਦੌੜ ਜੀ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਰੀਵਾਲ ਭੋਜਾ ਨੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਵਿਖਾਏ ਅਤੇ ਵੈਨ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ। ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਜੀ ਨੇ 12000 ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਵੈਨ ਤੋਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਰੀਦ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਵਿਕਾਈ ਲੋਹੀਵਾਲ : ਅੱਥਰੀ ਸਿਆਣੇ ਤੋਂ 3000 ਰੁਪਏ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਏ : ਮਿਸਤਰੀ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਲੋਹੀਵਾਲ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਜਿਸਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਉਸ ਨੇ ਐੱਸ.ਐੱਚ.ਓ. ਬਾਟਾ ਲੋਹੀਵਾਲ ਅਤੇ ਇਕ ਉਸਦਾ ਉਤਾਰਾ ਸਥਾਨਕ ਇਕਾਈ ਨੂੰ

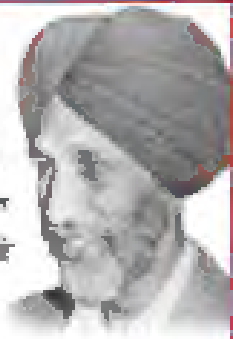
ਦਿੱਤਾ, ਇਕਾਈ ਜਥੇਬੰਦਕ ਮੁਖੀ ਜੁਝਾਰ ਲੋਹੀਵਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਦਰਬਨ ਸਿੰਘ ਟੋਚ ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੈਲੇਂਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਬਾਮਿਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਗੂਆਂ ਕੁਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਬੀਰਬਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਲਬੀਰ ਲੋਹੀਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ 3000 ਰੁਪਏ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਸਿਆਣੇ ਨੇ ਘਰ ਕੀਲਣ ਦਾ ਢੰਗ ਕਰਕੇ ਇਸ ਬਾਂਸ ਨਾਲ ਲਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਉਸਦੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦਿਵਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿਆਣੇ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਤੋਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਦੇਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਹ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਲਏ 3000 ਰੁਪਏ ਵੀ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ।

ਵਿੱਟਾਂ ਰੋਕੇ ਬੱਜਣ ਅਤੇ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈਆਂ ਥੋੜ : ਵਿਕਾਈ ਤਰਨਤਾਰਨ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਰਾਹੀਂ ਲਿਖਤੀ ਹਲਕੀਆਂ ਬਿਆਨ ਆਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ 2-3 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇੱਠਾਂ ਰੋਜ਼ੇ ਬੱਜਣ, ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਕਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ। ਕਈ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਸਾਧਾਂ ਤੋਂ ਉਪਾਅ ਕਰਵਾਏ ਪਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਧਣ ਨਾਲ ਲੋਕ ਵੇਨਾ ਭੈਅਭੀਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਗਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ। ਕਈ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਦੇ ਵੀ ਇੱਠਾਂ ਰੋਜ਼ੇ ਤੇ ਕੱਚ ਦੀਆਂ ਗਲਾਸੀਆਂ ਵੱਜ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹੁਣ ਹੱਥ ਖੁਰੇ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਪੜਤਾਲੀਆ ਟੀਮ ਮੁਖਵਿਦਰ ਸਿੰਘ ਚੋਹਲਾ, ਰਜਵੰਤ ਬਾਗਡੀਆ, ਨਰਿੰਦਰ ਬੇਖਚੋਕ, ਮਾਸਟਰ ਤਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਡਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੜਤਾਲੀਆ ਟੀਮ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਘਰ ਦਾ ਕਾਫੀ ਸਮਾਨ, ਕੱਪੜੇ ਲੀਝੇ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਤੁੜੀ, ਸਾਈਕਲ, ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਸੜ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਸ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਸਕੂਟਰਾਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਟਾਂ ਵੀ ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾੜ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਤੇ ਮੋਹਤਬਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਵੇਨੇ ਭੇਰੀਤ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਵੇਖੋ ਐਸ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਪੜਤਾਲੀਆ ਟੀਮ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਭਰੀਕੀ ਨਾਲ ਛਾਣਬੀਣ ਕੀਤੀ। ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਘਰ ਜਾਂ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੇਗੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਵਧੇਰੇ ਡਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਦੀ ਸਵਾਹੀ ਦੇ ਹੋਰਾਨੀਸ਼ਨਕ ਟਿੱਕ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਹਰ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਜਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਚਾਈ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਿਨ ਤਾਂ ਹੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਥੋੜ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਤੇ ਪੈਨਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਆ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮੇਲਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ 'ਧਰਮ-ਕਰਮ' 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ : 8 ਜਨਵਰੀ 2017 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਭੋਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਹੋਮ ਰਾਜ ਸਟੇਜ ਵੀ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ 'ਧਰਮ-ਕਰਮ' ਉੱਪਰ ਗੈਲਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੈਨ ਦੇ ਦਵਤਰ ਵਿਖੇ ਹੋ ਰਹੀ ਇਸ ਗੈਲਰੀ ਦੌਰਾਨ ਬਲਕਰ ਸਿੰਘ (ਉੱਘਾ ਸਮਾਜਿਕ ਚਿੰਤਕ) ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੜਨਗੇ। ਉਨ੍ਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਹੋਮ ਰਾਜ ਸਟੇਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਦੇਣਗੇ।

ਕਿਰਤ ਕਲਾ ਦੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਸਲਾਮ

ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਉਹ ਸੂਰਜ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨਾਲ ਚਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਪਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਇਕ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖਾਂ ਮਾੜੀ ਚਿੰਦਗੀ, ਅਧੂਰੀਆਂ ਗੀਵਾਂ ਤੇ ਉਮੰਗਾਂ ਦਾ ਚਿਤਰਣ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਨਾਵਲ ਮਣੀ ਦਾ ਦੀਵਾ ਨੇ ਨਵੇਂ ਦਿਸ਼ਾਵੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ। ਆਪਣੇ ਹੱਥੀ-ਹੱਥਾਏ ਜੀਵਨ ਤੇ ਇੱਥੇ ਅਧਿਆਪਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰੱਬ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਹਕਾਰ ਕਿਰਤਾਂ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਫਲਮ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ

ਅਣਚਾਹਿਆਂ ਵਰਗੀ ਚਿੰਦਗੀ ਗੁਚਾਰਦੇ ਜਗਸੀਰ, ਫਿਲਨ ਤੇ ਮੰਦਨ ਵਰਗੇ ਪਾਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਨਾਇਕਾਂ ਦਾ ਰੂਪਰਾਜ਼ ਹਾਸਲ ਕਰ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੁਮਾਰ ਅਜਿਹੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਾਈ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਫਲਾਂ ਜੀਵਨ ਲਈ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਏ ਰਹੇ। ਉਹਨਾਂ 10 ਨਾਵਲ, 12 ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ, ਸਫਰਨਾਮਾ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਲ ਪੁਸ਼ਤਕਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਈਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਨੇਕਾਂ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖੇ। 83 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਿਫੋੜਾ ਦੇ ਗਏ। ਇਸ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦੀ ਫਲਮ ਤੇ ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਸਿੱਦਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਰਾ ਤਰਕਸੀਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਤੇ **'ਗੁਰਕਰਨ ਸਿੰਘ ਲੇਖ ਕਲਾ ਸਲਾਮ ਕਾਵਲੇ' ਵਾਲੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ 84ਵੇਂ ਵਰਸੇ ਲੈਣੇ ਵਿਖੇ 10 ਜਨਵਰੀ 2017 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11-00 ਵਜੇ ਰਾਮ ਲੀਲਾ ਥਾਟਾਊਡ ਵਿਖੇ ਮਨਾਏ ਜਾ ਕੇ ਸੁਭਾਈ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਵਸ** ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਹੋਣ ਲਈ ਆਪ ਸਭ ਨੂੰ ਸਨਿਮਤ ਭੁਲਾਵਾ ਕੇਜਦਾ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਰਗਾੜੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ...

ਘਰ ਤੋਂ ਕੋਮ ਤੇ ਜਾਣਾ ਤੇ ਫਿਰ ਵਾਪਸ ਘਰ ਪਰਤਣਾ... ਘਰ, ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਕੋਮ ਵਕਤ ਦੇ ਸਭਿਆਂ ਤੇ ਪੈਰਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਲਈ ਜੀਵੀ ਅਜਿਹੀ ਚਿੰਦਗੀ, ਚਿੰਦਾਗਾਦ ਤੇ ਸਲਾਮ ਦੀ ਹੱਥਦਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਤੇ ਭਾਪ ਛਡਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਪਾਧੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਵਹਿਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਾਂਗ ਰਸਤੇ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਵਹਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਥੇ ਦਿਨ, ਮੰਗਿਲ ਦੇ ਬਹੁ ਸਾਗਰ 'ਚ ਜਾ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਸਿਵਲ ਦਿਲੀ ਨਾਲ ਝੁਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਰਗਾੜੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਲੋਕ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਲਾਇਆ ਤੇ ਤਰਕਸੀਲ ਬਹਿਰ ਦੇ ਨਾਇਕ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਥੜ੍ਹ-ਚਿਰੇ ਜੀਵਨ 'ਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੈਰਾਂ ਪਾਈਆਂ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਦਾ ਇੱਕ ਰਾਹ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਚ ਬਨਦਾ ਗਿਆਨ ਦਾ ਦੀਵਾ... ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦੇ ਫਲੇ ਲਈ ਮਨ 'ਚ ਸਿੱਧੇਇਆ ਆਦਰਸ਼... ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸ੍ਰੋਤ ਬਣਿਆ। ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅੱਧ ਵਿਚਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਖੁਬਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਨਕ ਦੀਆਂ ਧਿਰਨਾਂ ਬਿਖੇਰੀਆਂ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨ ਮਸਰਕ 'ਚ ਥੀ, ਧਿਉ ਤੇ ਬਿਦੇ ਦੇ ਸੁਆਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ। ਤਰਕਸੀਲ ਬਾਜ਼ਨੇ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦੀ ਤੇ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇੱਕ ਕੀਤਾ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਮਲਾਂ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਸਮੂਹ ਤੇ ਨਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਹੀ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲਾਇਆ ਰਿਹਾ ਤੇ ਜਦ ਉਸ ਦੀ ਚਿੰਦਗੀ ਨੇ ਆਖਰੀ ਕਰਵਟ ਲਈ ਤਾਂ ਉਹ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ 'ਚ ਮੈਡੀਕਲ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਸੌਂਪਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਦਾਲੀ ਬਣਿਆ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਰਗਾੜੀ ਦੀ 15ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਤੇ **5 ਫਰਵਰੀ 2017, ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ** ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੇਂਦਰ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਕੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ **ਨਾਮਵਰ ਅਰਥ ਸਾਧਤਰੀ ਡਾ. ਰੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇਟਵੰਦੀ** ਥਾਏ ਚਰਚਾ ਕਰਨਗੇ। **15ਵੇਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਰਗਾੜੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਐਵਾਰਡ ਪ੍ਰੋ. ਸਰਮਿੰਦ ਸਿੰਘ। ਸਰੋਤਰ ਗਮਰੂਹੀ ਅਧਿਆਪ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ** ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਭਨਾਂ ਤਰਕਸੀਲ ਸਨੇਹੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸਿਰਥਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੇਦਾ ਹੈ।

ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ

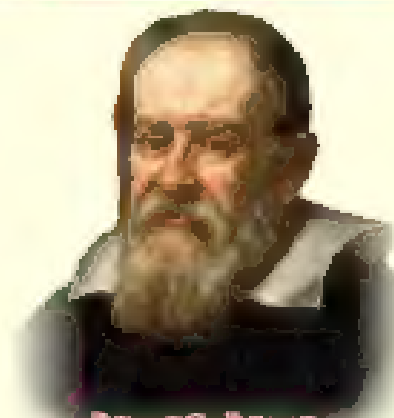
ਜਨਮ : 8 ਜਨਵਰੀ 1869

ਜਿੱਥੇ ਭੈੜ ਮੋਰੀ ਭੀਲ ਹੈ 'ਰੋਖ' ਲਿਖੇ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਨਹੀਂ ਸਾਜਿਆ, ਕੋਈ ਸਾਡੇ 'ਕਿਸਮਤ' ਨਹੀਂ ਘੜ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਇਬਲ ਲਿਖੇ ਕੋਈ ਸਾਬਰਗ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਹੀ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਜੀਵਨ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਬਾਨਦਾਰ ਰਿਜਾਇਨ ਨੂੰ ਸਰਾਹੁਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ। ਕਿਸਦਾ ਮੈਂ ਅਤਿ ਪੋਨਵਾਦੀ ਹਾਂ।

ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ,
ਬ੍ਰਹਮੰਡੀ ਬਰਤਾਰਿਆ ਨੂੰ ਘੜਦਾ ਨਹੀਂ
ਜਾਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਗੱਦੇ 'ਤੇ ਫੇਕ ਨਹੀਂ ਕੰਧਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।
ਸਹੀ ਰਾਖਰਖੇ ਅਤੇ ਘੁਮਾਟ 'ਤੇ ਰੋਕਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਾ ਸਕਦੇ,
ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਰਿਖਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ
ਮਾਏਦ ਬਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਜਿੱਥੇ ਸਾਡੀਆਂ ਰਿਆਲ ਦਿਦਰੀਆਂ ਮਿਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ
ਉੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਅਕਾਲ ਦੀ ਵਡਰੋਂ ਜਗ੍ਹਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਗੈਲੀਲੀਓ ਗੈਲੀਲੀ

ਮੌਤ : 8 ਜਨਵਰੀ 1642

ਚਾਰਲਸ ਡਾਰਵਿਨ

ਜਨਮ : 12 ਫਰਵਰੀ 1809

ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਇੱਕ ਘੋਟਾ ਦੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਭਰਤਾ ਜਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸਿਆਣਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੀ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ। ਸਗੋਂ ਉਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਭਰਦੀਲੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ।

ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਣਤ ਬੁਦਬੁਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਬਾਰਨ ਹੈ, ਯੀ ਅਸੀਂ ਵੱਡੇ 'ਪਾਪੀ' ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

If undelivered please return to :

Tarksheel

Tarksheel Bhawan, Tarksheel Chowk,
Sanghera ByPass, BARNALA-148101
Post Box No. 55

Ph. 01679-241466, Cell. 98769 53561

Web : www.tarksheel.org

e-mail : tarksheeloffice@gmail.com

BOOK POST
(Printed Matter)

To _____
